

L'amic

REVISTA DE **SANT JULIÀ DEL LLOR I BONMATÍ**

4a època - setembre 2024

52

Serveis

DADES D'INTERÈS

Ajuntament de Sant Julià del Llor i Bonmatí

Tel. 972 42 22 96 – Fax 972 42 33 34

info@stjuliabonmati.cat

www.stjuliabonmati.cat

Facebook /Twitter/Telegram: @stjuliabonmati

Instagram: @stjuliadelloribonmati

Canal d'informació WhatsApp: sollicitar accés al 621 125 074

Atenció municipal

- Oficines horari d'hivern: dilluns, dimarts, dijous i divendres de 7 a 14 h, i dimecres de 7 a 18 h. Horari d'estiu: dilluns, dimarts, dijous i divendres de 7 a 14 h, i dimecres de 7 a 15 h.
- Secretaria: Cal concertar visita prèviament
- Alcaldia: Cal concertar visita prèviament
- Oficina tècnica: Cal concertar visita

Serveis Socials

Treballadora social: Cada divendres al matí

Educadora social: Cada divendres al matí

Cal concertar entrevista: tel. 617 252 156

(laborables, de 9 a 14 h)

Jutjat de Pau

Tel. 620 063 091

jp.stjuliallorbonmati@xij.gencat.cat

Escola Sant Jordi

Tel. 972 42 10 70 – Fax 972 42 31 50

b7000123@centres.xtec.es

<https://agora.xtec.cat/ceipsantjordi/>

Ràdio Bonmatí

Tel. 972 42 44 92

radiobonmati@gmail.com

www.radiobonmati.cat

Parròquia de Bonmatí

Horari de misses:

Missa anticipada (dissabtes i vigílies de festius), a les 18 h.

Despatx parroquial de

Mn. Josep M. Castellà i Marcet:

Dissabtes de 17.30 a 18 h i hores

convingudes (Tel. 972 42 02 53

666 643 136)

Telèfon d'Emergències

(urgències sanitàries, incendis i salvaments, seguretat ciutadana, protecció civil) Tel. 112

Atenció a les Dones en Situació de Violència

Tel. 900 900 120

Servei d'Atenció Integral a la Diversitat afectivo-sexual i de gènere de la Selva (SAI La Selva)

Tel. 872 973 003 / sai@selva.cat

Servei d'Assessorament Jurídic en Llei d'Estrangeria

Tel. 972 20 49 80 (Càritas)

Consell Comarcal de la Selva

Oficines: Tel. 972 84 21 61

Fax 972 84 08 04

comarca@selva.cat

Xaloc (gestió tributària)

C/ Dr. Castany, 68, bx – Salt

Tel. 972 40 27 77 – 972 10 40 48

salt@xalocgirona.cat

Correus (Anglès)

Horari d'oficina: De dilluns a divendres, de 9.30 a 14.30 h. Dissabtes, de 9.30 a 13 h.

Teisa

Oficines centrals: 972 20 48 68

Fecsa Endesa

Avaries: 800 76 07 06

CaixaBank

Tel. 972 24 74 20

RESTAURACIÓ

Bar Centre Cívic de Bonmatí

Tel. 600 078 068

Bar El Racó dels Amics

Tel. 972 19 17 66

Bar Restaurant Can Jans

Tel. 972 42 32 39

Bar Restaurant La Cantonada

Tel. 972 42 11 61

Restaurant Duc de l'Obac

Tel. 972 42 09 77

Restaurant La Barca

Tel. 972 42 09 63

ALLOTJAMENTS

Turisme Rural Can Vila

Tel. 972 42 37 12 / 679 821 406

Habitatge d'ús turístic El Vidals

Tel. 609 340 627

FARMÀCIES

Farmàcies de guàrdia (informació)

www.cofgi.com

Farmàcia de Bonmatí:

Marta Vilà Sagué: Tel. 972 42 22 31

De dilluns a divendres, de 9.30 a 13.15 h i de 16.30 a 20 h. Dissabtes, de 9.30 a 13 h.

SALUT

Atenció Mèdica Consultori Local

Metgessa: Dra. Hanka Lancova

Infermeria: Arantxa Martínez

Cita prèvia: citasalut.gencat.cat /

lamevasalut.gencat.cat / 93 326 89 01

972 42 14 98

CAP d'Anglès (de 8 a 20 h)

Tel. 972 42 14 98

Atenció Continuada de Santa Coloma de Farners (de 20 a 8 h) Tel. 972 84 30 16

Urgències i Ambulàncies Tel. 112

CatSalut Respon

Tel. 061 (temes de salut que no són emergència)

RESIDUS

Recollida porta a porta

Dies de recollida (cal treure els residus a la porta de casa els dies indicats al vespre, entre 20 i 22 h):

- Dimarts: orgànica i paper, sanitaris i petites quantitats d'esporga
- Dimecres: cada 15 dies rebuig o vidre segons calendari
- Dijous i diumenge: orgànica i envasos, sanitaris i petites quantitats d'esporga

Àrees d'emergència

Recintes tancats amb contenidors i accés controlat. Cal disposar de clau d'obertura.

Situades: a Bonmatí, al davant de l'envelat, i a Sant Julià, al costat de l'Esplai.

Deixalleria Supramunicipal de la Cellera de Ter

Dilluns, dimecres i divendres, de 17 a 19.30 h

Dimarts i dijous, de 10 a 14 h

Dissabte, de 10 a 14.30 h

Per accedir-hi, cal portar la "clau verda" electrònica

Minideixalleria

Minicontenidors fixos situats al davant de l'ajuntament per llençar-hi CD o DVD, mòbils i carregadors, bombetes, cartutxos de tinta, piles i altres objectes d'electrònica de mida petita.

Recollida d'olis domèstics, de càpsules de cafè i de roba

Cal llençar l'oli de cuinar en una ampolla de plàstic tapada.

Els contenidors per l'oli usat, les càpsules de cafè i la roba estan al davant de l'envelat (Bonmatí) i al costat de l'Esplai (Sant Julià).

Trastos voluminosos

Retirada a domicili cada primer dijous de mes (la nit abans s'han de deixar els trastos al davant del vostre habitatge). Cal trucar prèviament, abans del primer dimarts de mes, al 872 01 20 18 (Nora empresa de recollida), de 9 a 15 hores, o a l'ajuntament al 972 42 22 96, en horari d'oficina.

Restes d'esporga i poda

Contenedor situat al final del carrer del Molí (cal demanar la clau a l'ajuntament)

Índex

Serveis.....	2
Salutació de l'alcaldesa.....	3
Ajuntament.....	4
Entitats.....	6
Actualitat.....	30
Ha passat.....	32
Història.....	36
Biografies.....	43
Entrevista.....	44
Reportatge.....	48
Relats.....	54
Efemèrides.....	55

Edita:

Ajuntament de Sant
Julià del Llor i Bonmatí

Amb la col·laboració de:

Diputació de Girona

Consell de redacció:

Anna Pagès, Xevi Pijaume,
Rosa Taberner, Marta Cos,
Josep M. Quer,
M. Carme Domènech,
Gemma Caparrós,
Anna Serrat Graboleda
Mei Brescó

Contacte:

revista.lamic@gmail.com

Impressió:

Impremta Pagès
Tel. 972 420 107 - Anglès

Portada:

1r premi del 14è Concurs de Pintura
Ràpida de Bonmatí (01/05/2024),
obra d'Albert Jiménez Torrent

Dipòsit Legal: GI-1210-1993

*El Consell de Redacció no s'identifica
necessàriament amb les opinions dels
articles publicats.*

És un plaer donar-vos la benvinguda en aquesta nova edició de la revista L'Amic, que ben segur gaudirem llegint-la.

El temps passa volant... Ja ha passat un any des que vam entrar al govern, amb el seu estiu, la seva tardor, l'hivern i la primavera inclosos.

Un any amb alts i baixos, com era d'esperar, però on les dificultats trobades pel camí no ens han acabat les ganes de continuar treballant pel poble, ans al contrari, ens han ben reforçat.

Aquestes ratlles les escric quan ja estem ben endinsades en l'estiu calorós, una altra època màgica per a mi, plena de llum, de colors i de riures.

Una estació en què podem fruit de dies llargs i aprofitar-los al màxim passejant per la naturalesa i fent caminades.

Anant a la platja i gaudint de la brisa marina o fent sortides en bicicleta per camins de costa i de muntanya.

Esbargir-nos en un passeig nocturn a prop de casa o bé simplement quedant amb la família i els amics, fent petar la xerrada tot parant la fresca.

Sigui com sigui, l'estiu convida a sortir, explorar i gaudir de la vida a l'aire lliure.

Al nostre poble, a més, tenim la sort de poder sortir i gaudir durant tot l'any perquè, en algun moment o altre, segur que tenim alguna activitat programada per alguna entitat o associació que ens convidarà a participar-hi.

La meva recomanació és que sortiu i hi participeu, perquè és la manera de fer vida al poble i d'aprendre a estimar-lo i cuidar-lo, que això sí que és feina nostra, com a vilatans i vilatanes que som:

- Mantinguem les zones urbanes i l'entorn net de brutícia llençada fora de lloc.

- Quan traiem a passejar els nostres cans, utilitzem els dispensadors de bosses per a les seves defecacions i recollim-les sempre: tant a dins del picicà com les que puguin fer per places i carrers del poble.

- Tinguem cura del mobiliari urbà: no hi fem pintades ni grafitis que només serveixen per embrutar-lo més si cal.

Respectem-lo. És el lloc on vivim, sentim-lo casa nostra.

D'aquesta manera farà goig cada racó del poble, sigui tardor, hivern, primavera o estiu, perquè, sigui quina sigui, qualsevol estació de l'any és bona per estimar-lo.

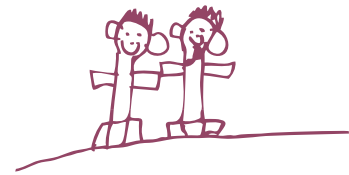
Sortim.

Gaudim-lo.

Fem-lo viure!

Elena Ribas Sitjà

Alcaldesa de Sant Julià del Llor i Bonmatí.

Primer Any de Govern

Ara fa un any que vàrem prendre possessió del càrrec.

Els ànims, les ganes de treballar i de continuar endavant no han defallit, malgrat les dificultats que han anat apareixent pel camí.

Us volem fer més coneixedors de l'estat actual des del punt de vista de l'Ajuntament, dels projectes que estan en marxa, dels que s'han tancat, dels que vindran, de totes les activitats promocionades des del consistori, així com les subvencions sol·licitades i adjudicades.

Entre tots junts i amb els recursos disponibles, volem continuar fent un poble més viu, més net, més ordenat, més inclusiu, més segur, ple d'activitats.

En definitiva, que continuï essent un bon lloc per viure-hi i fer-hi vida.

ACTIVITATS EXECUTADES...

SALUT I APRENTATGE

- Taller de memòria per a gent de més de seixanta-cinc anys.
- Activitats físicoesportives en grup, obertes a tothom.
- Classes grupals de català relacional per a persones novingudes.
- Xerrades informatives per part de la farmacèutica.
- Projectes de suport socioeducatiu: Àgora Jove (en funcionament) i Àgora Petita (previst per entrar en funcionament aquest setembre), ambdós projectes per a mainada i adolescents empadronats al municipi.
- Xerrada de seguretat impartida per Pere Hereu, caporal dels Mossos d'Esquadra de l'Oficina de Relacions amb la Comunitat.

LÚDIQUES I D'OCI

- Recuperació de la festa major de Sant Julià del Llor.
- Recuperació del dinar popular de la Festa d'Home-natge a la Vellesa per a tots els avis i acompanyants.

- Fira de Nadal, amb activitats tot el cap de setmana, *scape room* i pista de gel (en col·laboració amb AFA Escola Sant Jordi).
- Sortida lúdica a Barcelona amb motiu del Dia de la Dona.
- Concert de l'Orquestra Maravella amb motiu de la Diada de Sant Jordi.
- Baixada de carretons per la Festa Jove.

QUÈ S'HA FET...

- S'ha elaborat un treball tècnic de seguretat viària per tal de reduir la sinistralitat a la xarxa viària urbana de Sant Julià del Llor i Bonmatí i en concret a la zona del polígon del Molí en col·laboració amb el Servei Català de Trànsit, que ha assumit el cost de l'esmentat estudi.

Provisionalment, s'ha regulat el trànsit a la zona del Molí amb una cadena en espera d'acabar d'estudiar alguna altra manera de fer-ho que sigui més àgil per als usuaris de la zona i també s'hi ha col·locat una piona amovible.

- S'ha adequat, semblant gespa, la part oest del pavelló (camp petit) i també s'ha ressembrat el camp de futbol gran.
- S'han canviat els fanals del cementiri municipal de Bonmatí per uns que funcionen amb energia solar.
- S'ha instal·lat un *work-out* a Bonmatí i un parc de salut a Sant Julià del Llor.
- S'han col·locat taules de pícnic a diverses zones del municipi.
- S'han substituït la majoria de les antigues papereres dels carrers i places per d'altres que faciliten el reciclatge i la recollida.
- S'han comprat vint bancs i sis cadires per col·locar-ne en llocs on no n'hi havia i per substituir els més malmesos.
- S'han començat a pintar els bancs que no cal substituir perquè estan en bon estat.
- S'ha adequat i millorat la tanca perimetral del picicà, fent-la més alta per evitar ensurts, i s'hi ha

col·locat una doble porta a l'entrada, per tal que els usuaris puguin tenir un espai d'adaptació per a les seves mascotes en el cas que ja hi hagi altres gossos a dins de la instal·lació.

QUÈ TENIM PENDENT PER AQUEST 2024-2025

- Partint del treball tècnic de seguretat viària dut a terme, d'aquí a no gaire es procedirà a l'execució del projecte per a la reordenació de l'accés a la zona del polígon del Molí, així com la regulació del trànsit rodat del mateix polígon, i s'aprofitarà per pintar marques viàries als carrers del poble, així com als aparcaments de la pujada del carrer Ipson Lauro.
- L'adequació del camp de futbol petit del costat del pavelló forma part d'un projecte de reestructuració de la zona esportiva, per tal de realitzar-hi els entrenaments de futbol i donar descans al terreny de joc principal.
Tot i això, quan s'hagi finalitzat el procés de condicionament i ampliació de la zona esportiva, tenim la intenció d'obrir aquesta zona al poble i a les entitats municipals per a les seves activitats.
- Aviat s'iniciarà la primera fase d'adequació de la nau municipal, per tal de traslladar-hi el taller de la brigada, així com tot el seu material, en el marc del projecte de desmantellament de l'antic envelat per convertir-lo en una pista polivalent coberta.
- També, emparat amb aquest mateix projecte, es procedirà a treure la zona de l'àrea d'emergència de la deixalleria de Bonmatí, situada davant de l'envelat, per reubicar-la en una zona menys cèntrica i amb menys impacte visual: al costat del camp municipal de futbol, on també s'emplaçarà el dipòsit de runa i de poda, per tal de concentrar-ho tot en un sol punt.
- S'està treballant en la construcció d'unes casetes (biblionius) per col·locar al municipi on es dipositaran llibres per poder gaudir de la lectura; estaran obertes a tothom i a qualsevol hora.
- A més del tauler d'anuncis situat a l'Esplai de Sant Julià del Llor, se n'hi afegiran dos més, als dos nuclis de Sant Julià del Llor (carrer nou i carrer Vell), per tal de facilitar la informació municipal escrita.

Amb aquesta actuació facilitarem la informació, puntualment, als veïns i veïnes i evitarem que s'hagin de desplaçar per estar degudament informats.

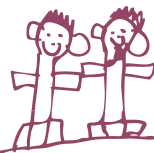
- Estem estudiant la reorganització de la numeració dels carrers de Sant Julià així com el canvi de nom de dos dels carrers de la part nova de Sant Julià, ja que es presta a confusió: carrer Nou de Dalt i carrer de Dalt. Per escollir els noms, se sotmetrà a un procés participatiu entre les veïnes i els veïns de la zona.
- En fase d'estudi també tenim el projecte de la col·locació de columbaris al cementiri de Sant Julià del Llor.

SUBVENCIONS OBTINGUDES...

- Subvenció de 6.720 € per a la instal·lació dels *work-out*.
- Subvenció de 27.865,33 € per ressemar el camp de gespa.
- Subvenció de 38.000 € per a la realització i manteniment de les franges de seguretat perimetrals contra els incendis forestals.
- Subvenció de 29.000 € per a la substitució a LED de l'enllumenat de l'Ajuntament, per millorar-ne l'eficiència energètica, i per substituir les portes del pavelló malmeses.
- Subvenció d'11.000 € per al condicionament del terreny del camp petit de futbol (costat del pavelló) i per tancar el camp.
- Subvenció de 250.000 € per a la millora dels elements de la xarxa de distribució d'aigua i millora de la digitalització dels sistemes de gestió de l'aigua urbana a Sant Julià del Llor i Bonmatí.

I FINS AQUÍ EL RESUM del que hem realitzat aquest primer any de govern, així com una ullada al futur, ple de projectes, il·lusió i ganes de continuar fent coses per a tot el poble.

Associació Anar-hi Anant

COSES DEL TEMPS...

El vent que se'ns ho emportava tot a primera hora el diumenge 25 de febrer passat, ens va "recomanar" fer l'arribada de la 37a Marxa i 12a Trail a l'interior del pavelló (a la foto), per on van passar les 862 persones que s'havien inscrit. Un any abans, el 26 de febrer del 2023, els participants (711 en total) havien desafiat la pluja que queia a primera hora del matí i que va acabar parant a l'hora de la sortida per donar pas a un dia ben assolellat. Coses del temps...

I per l'Anar-hi Bike també es van deixar notar els contrastos provocats pel temps... Així com a l'edició del 2023 (foto de l'esquerra, 21 de maig, 156 participants) les rodes aixecaven polseguera, per la prova del 2024 (foto de la dreta, 26 de maig, 154 participants) tot el terreny estava completament moll, després d'un mes de maig plujós que semblava que posava fi a la llarga sequera.

Però el que no varia és la calor que fa al mes de juliol, i per això proposem fer la Marxa de nit: 186 persones van acceptar la proposta el 2023 (el dissabte 29) i 153 s'hi van animar aquest any (el 27), que va incloure com a "novetat" poder triar on menjar la botifarra, en un punt del recorregut (a la foto de l'esquerra, a la capella) o bé al final.

I per combatre la fred que sol fer per La Marató (potser algun any no n'ha fet tanta...), res millor que fer la Pujada a la Capella per beure un bon got de caldo (a la foto de la dreta). Aquest any La Marató de 3Cat es farà el 15 de desembre (dedicada a les malalties respiratòries) i esperem superar la col·laboració del 2023 (96 persones, 500 euros de donatiu per a la salut sexual i reproductiva). Faci el temps que faci, ens hi veurem?

Plataforma cívica Bonmatí Prou Contaminació

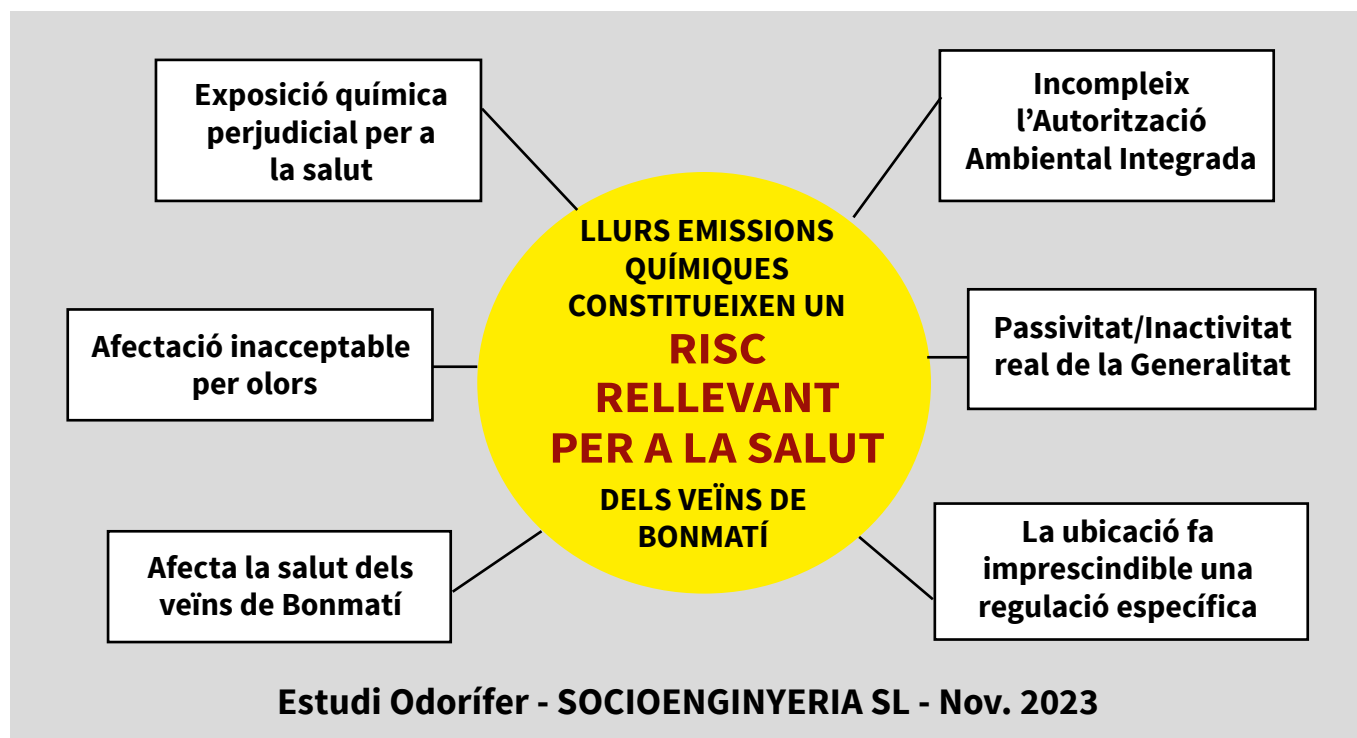

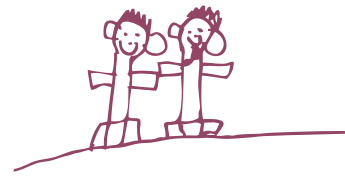
QUI PROTEGEIX LA NOSTRA SALUT?

- **FA ANYS QUE RESPIREM PARTÍCULES DE PLOM, METALLS PESANTS I ALTRES ELEMENTS QUÍMICS TÒXICS**, alguns d'ells cancerígens, que els controls de la Generalitat no mesuren.
Els estudis homologats encarregats per l'Ajuntament els han detectat.
- **EL PLOM I ALTRES METALLS PESANTS ESTAN CONTAMINANT ELS SÒLS DE L'ENTORN ON FEM VIDA.**
- **NO ÉS EL MATEIX ARA QUE ABANS.** Actualment Exide recicla (18.000 tones/any) un volum de bateries molt superior al d'anys enrere i 1.705 t/a. d'altres residus de plom.
La Generalitat ha anat autoritzant el creixement.
- **NO S'HA VOLGUT DISPOSAR UNA ESTACIÓ DE CONTROL PERMANENT AL POBLE** que aportí la mesura contrastada dels perillosos contaminants que respirem amb les emissions d'aire que ens arriben a casa.
- **NO ES PERMET INCLOURE LA MESURA DE PLOM EN SANG A LES ANALÍTQUES** dels habitants de Bonmatí prescrites pels metges del CAP.
- **NO TENIM CONEIXEMENT DE CAP ESTUDI EPIDEMIOLÒGIC** que compari els casos de malalties al nostre poble amb els d'altres poblacions més allunyades o de la província (càncer, ictus, afectacions respiratòries...).
- **ENLLOC COM A BONMATÍ.** En cap altre país del món occidental s'ha permès ubicar una planta de reciclatge de bateries tan a prop d'un nucli urbà. L'OMS diu que han d'estar allunyades i que no hi ha cap percentatge de plom segur.

L'estudi odorífer encarregat per l'Ajuntament i realitzat a Bonmatí per l'empresa homologada SOCIOENGINYERIA, SL durant el període 13-30 de novembre de 2023, posa en evidència que les emissions d'aire que respirem al poble provinents d'Exide contenen **elements químics tòxics (benzè, diclorometà, hexà...)** que constitueixen un risc rellevant per a la salut.

La contaminació que genera el reciclatge de bateries constitueix un risc rellevant per a la salut... La Generalitat ho sap i no ens protegeix.

▲ La contaminació pot estendre's fins a una distància d'1,5 km

Un altre estudi, "Investigación detallada de la calidad del suelo superficial en los alrededores de la planta de Exide..." encarregat també per l'Ajuntament i realitzat per l'empresa homologada Tecnoambiente SL, conclou que en **23 de les 23 mostres analitzades els valors de plom superen el nivell genèric de referència legislats per a la protecció de la salut humana (60 ppm)**, tant en zones d'ús urbà com en les d'altres usos. El valor mitjà de plom en sòl del planeta Terra és de 3 ppm.

El problema és "especialment greu" a tocar de l'empresa, on hi ha el cementiri i l'inici de rutes per fer a peu, amb **mostres que arriben a 10.000, 15.000 i fins a 23.000 ppm**. Per aquest motiu l'Ajuntament ha instal·lat al voltant d'Exide cartells amb la recomanació de no circular-hi pel risc que comporten els altíssims nivells de contaminació. En algunes mostres també s'hi detecta la presència excessiva d'altres perillosos metalls (arsènic, bari, cadmi, coure, zenc, níquel).

Els seus efectes sobre la salut de les persones són acumulatius i poden aparèixer amb el pas del temps (**càncer, ictus, malalties pulmonars...**). Les investigacions mèdiques i científiques mundials són inqüestionables i contundents en aquest sentit.

El problema és massa greu per amagar el cap sota l'ala. Ningú se n'hauria de desentendre, i encara menys

les administracions de la Generalitat. **Dècades de peticions i denúncies no han estat suficients perquè les autoritats responsables aportessin respostes convincents**

Al marge de la lenta i persistent dispersió de contaminants, en els darrers mesos **s'han produït diversos incidents** (crema de filtres, incendi d'una pila de carcasses de bateries, algunes explosions...) **altament preocupants.**

▲ Incendi a Exide amb crema de filtres i emissió de gasos

**Un incident greu podria tenir repercussions fatals per a tota la població.
Algú hi posarà remei a temps?**

Exide ha crescut de manera irregular, en un espai molt reduït, sense l'aprovació d'un pla específic que protegeixi l'entorn i la població, gràcies a la permissivitat de la Generalitat. Els diferents elements del procés industrial es troben molt concentrats.

Massa sovint les mesures es prenen quan el mal ja s'ha produït i les conseqüències són irreparables. Esperem que no sigui aquest el cas. Més d'un responsable podria ser inculpat per passivitat i omissió.

Exide no es considera part del poble que està intoxicant: metalls pesants, compostos orgànics volàtils... Cap col·laboració a nivell de municipi, cap respecte pel veïnat...

Volem el trasllat o el tancament definitiu de la planta!

Estem convençuts que si Exide fos a Girona faria molt temps que s'hauria tancat o traslladat. Però nosaltres som pocs i vivim en un poble petit, apartat de grans aglomeracions. És per això que estem abandonats?

Probablement les raons són més banals: els sempre poderosos interessos econòmics, la dificultat per reubicar aquesta planta en un lloc més allunyat de la població, les administracions que actuen separatament i s'espolsen les responsabilitats les unes sobre les altres... **Però som nosaltres qui patim insuportables emissions, terres contaminats, sorolls excessius...**

Hi ha veïns que creuen que exagerem, segurament per manca d'informació. Farien bé d'informar-se adequadament.

Recomanem a tothom visitar regularment l'espai web de l'Associació ja.cat/bonmatipc on hem disposat els estudis d'impacte i informació científica contrastada sobre el reciclatge de bateries.

Des de l'Associació Cívica Bonmatí Prou Contaminació fa anys que treballem per posar fre a aquest problema. Ara ja som una cinquantena d'associats i estem creixent, però hauríem de ser molts per tenir molta més força.

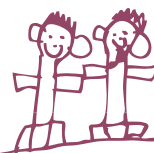
▲ Hi ha trams de camí amb tan alta concentració de contaminants que l'Ajuntament recomana evitar circular-hi.

Us convidem a fer-vos socis i us demanem que animeu també a altres persones que hi puguin tenir interès.

A l'espai web de l'associació ja.cat/bonmatipc hi trobareu la butlleta d'adhesió. Ens la podeu trametre via correu electrònic bonmatipc@gmail.com o lliurar-la presencialment a la bústia del Centre Cívic o a algun membre de la Junta Directiva. També hi podreu consultar informació de les actuacions que des de l'associació portem a terme.

Junta directiva de l'Associació Cívica Bonmatí Prou Contaminació

Club Futbol Bonmatí

DONEM EL XUT DE SORTIDA

Al juny tancàvem la temporada 2023-2024. Una temporada complicada en la qual ens vam acomiadar d'entrenadors, jugadores i jugadors que no continuen aquesta temporada i a qui volem desitjar que tinguin molta sort en els seus nous projectes.

A l'agost hem donat el xut de sortida a la temporada 2024-2025. Una temporada que ha començat aviat però que el coordinador del futbol base, en David Bonadona, ajudat per en Nil Bonadona i l'Albert Prats, l'havien estat planificant des de feia mesos.

Tant l'Albert com en Nil van tenir feina per partida doble, perquè també els va tocar planificar l'equip sènior femení, ja que tenim la sort que continuen dirigint-lo.

En Narcís Tallada *Nene* i en Marc Losilla *Losi* continuen dirigint l'equip de 4a catalana.

Als que van venir als seus partits la temporada passada, segur que no us van deixar indiferents: la intensitat i el treball de cada partit feia vibrar tot el públic, però sobretot durant la segona volta, que va ser espectacular i quasi es classifiquen per entrar a la zona de play-off.

Sembla que aquesta intensitat també ens l'han encomanat a les xarxes i, si ens heu seguit, haureu pogut comprovar que enguany hi ha hagut noves i joves incorporacions. Algunes d'elles són nois del poble que han tornat a casa després d'anys d'haver estat jugant a fora.

Cal fer esment i reconèixer també la bona feina dels equips base femenins:

L'equip de les infantils va quedar en un meritoris 6è lloc de la taula i les alevines es van classificar per a la categoria de preferent, però després d'haver-ho pensat molt vam creure que, per al bé de l'equip, era millor renunciar a la categoria i seguir un any més sense pressions afegides.

Pel que fa als equips de futbol base, enguany també

hi ha novetats, ja que tenim dos equips femenins en la categoria infantil: un l'entrenarà la Maria Triola i l'altre, en David Bonadona.

També tindrem dos equips masculins en la categoria benjamí, que seran entrenats per en Sergi Sampaio (que repeteix), ajudat per l'Arnau Nierga i en Pol Pascasi, que deixa de dirigir l'infantil femení per agafar aquest equip.

L'equip aleví femení l'entrenarà l'Anna Campmajor i l'aleví masculí el dirigirà en Mohamed Rata.

Aquest curs, com activitat extraescolar de l'AFA, també s'ofereix la possibilitat d'un grup mixt d'escoleta i així els més petits i petites podran començar a familiaritzar-se amb la pilota, sense tenir la pressió d'haver d'entrar en competició, perquè la premissa del nostre club és que la mainada s'ho passi bé aprenent i jugant a futbol com a esport de grup que és.

I no oblidem l'equip infantil masculí, que aquesta temporada, com que no teníem suficients jugadors, l'hem hagut d'ajuntar amb l'Anglès CE, per tal de donar-los l'oportunitat de continuar jugant a futbol. Tot i això, no renunciem a veure'ls jugar a casa i algun partit faran.

Desitgem a tots els equips, entrenadors i entrenadores molta sort en aquesta nova temporada i a la resta, pares, mares, familiars, amigues i amics, us esperem al camp per animar els equips i continuar creixent.

Tot i que ho hem deixat per al final, no cal dir que per a nosaltres és molt important el suport dels nostres col·laboradors i socis, que amb les seves aportacions i el pagament dels carnets ajuden a cobrir les despeses del club, així com agrair a l'Ajuntament la subvenció que ens dona cada any.

Us indiquem el nostre correu electrònic, per si voleu afegir-vos a la junta, i també us donem les nostres adreces a les xarxes per si voleu seguir-nos i tenir la informació de tots els partits i actes que anem fent:

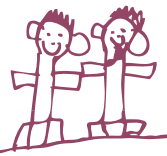

RECULL DE FOTOGRAFIES DE LA TEMPORADA 2023-2024:

**CENT ANYS JUGANT A FUTBOL · CENT ANYS FENT POBLE!
FORÇA BONMATÍ!**

Colla Gegantera de Sant Julià del Llor i Bonmatí

UN ANY PLE DE VIDA I TRADICIÓ

La Colla Gegantera de Sant Julià del Llor i Bonmatí celebra el seu primer any d'activitat amb gran entusiasme i èxit. Durant aquest temps, hem construït una veritable família, plena de passió per la cultura i les tradicions catalanes. Pas a pas, hem anat consolidant el nostre projecte i gaudint de cada moment compartit.

Hem organitzat tallers de capgrossos i els nens/es de l'escola ens han fet històries per poder fer créixer la família de gegantons i capgrossos.

El poble, de mica en mica, es va involucrant en les activitats organitzades.

Aquest any hem tingut la sort de participar en diverses sortides amb altres colles geganteres i de viure experiències úniques i enriquidores. Els nostres gegantons i capgrossos han estat els grans protagonistes de cada trobada, aportant alegria i color allà on hem anat.

Ens agradaria convidar-vos a unir-vos a la nostra colla. Si us apassiona la cultura popular o simplement voleu formar part d'una comunitat activa i acollidora, no dubteu a sumar-vos a nosaltres. Veniu i gaudiu de l'experiència de fer nous amics i de ser part d'una tradició tan viva com són els gegants.

Us hi esperem!

geganteresbonmati@gmail.com

Escola d'Art

CONTENTS DE PODER COL-LABORAR

La nostra associació ja compleix 6 anys i ens sentim orgullosos d'aportar un curs de dibuix i pintura al nostre poble. Any rere any hem practicat la nostra passió gràcies també al nostre mestre.

Tenim la sort de tenir tot un artista professional com és l'Enric Rubió, d'Olot, que ja fa més de 25 anys que imparteix cursets entre Anglès i, ara des de fa 6 anys, Bonmatí.

El curs es fa cada dimarts en horari de 4 a 8 de la tarda i podreu triar les hores que us vagin millor.

Podeu apuntar-vos als cursos d'Iniciació al dibuix, Iniciació al pastel o Iniciació a la pintura a l'oli.

L'Enric us farà seguir un programa on ben segur aprendreu la tècnica i l'ofici d'artista.

També a l'apuntar-vos sereu socis de la nostra associació i podreu participar en totes les activitats que anem programant. Quan us apunteu us donarem totes les referències.

Cada any fem una exposició dels millors treballs al Centre Cívic; també hem col·laborat amb la colla gegantera del poble i amb el Pessebre Vivent, i ens sentim molt contents de poder col·laborar amb altres entitats.

El curs de dibuix i pintura té un preu de 45 euros al mes.

Demaneu-nos informació per inscriure-us als telèfons:

Jordi Quer (President) 659100055

Enric Rubió (Professor) 636561040

Esportiu Bonmatí

EL NOSTRE 30è ANIVERSARI

Sobre la temporada 2023/24, podem dir que va ser una bona temporada, amb moltes victòries, bon joc i molt bon ambient. També amb molts gols, sobretot els d'en Roberto Corrales, jugador del nostre equip i màxim goleador de la lliga, amb 34 gols. Enhorabona!

Aquest any serà el nostre 30è aniversari com a club. Tot va començar a Girona l'any 1994, i ara ja fa 13 anys que juguem a Bonmatí.

Aquesta temporada seguirem amb una gran plantilla de 26-27 jugadors. També tindrem noves equipacions, Girovending seguirà com a patrocinador principal i també en tindrem de nous, el Ferrer d'Osor i Pintures Pol. Els agraïm molt la seva col·laboració.

Si ens voleu seguir, trobareu més informació al nostre Instagram (@esportiuBonmatí) i Facebook (Esportiu Bonmatí).

AMUNT, BONMATÍ!

PRIMERA SAMARRETA

SEGONA SAMARRETA

Coral Ipso Lauro

PER AQUÍ I PER ALLÀ

Després d'haver celebrat l'octubre del 2023 el 25è aniversari de l'estrena de la nostra coral (tot i que el dia exacte de l'efemèride era l'11 de setembre), el curs 2023/24 vam continuar els assajos i les cantades. Us n'oferim un resum fotogràfic del més destacat. I si voleu venir a cantar, ens trobareu cada divendres a partir de les 8 del vespre al Centre Cívic!

▲ A la capella de la residència Maria Gay de Girona, el 23 de desembre del 2023, amb cantaires d'altres formacions i guitarres.

▲ A la Celler, el 8 de desembre del 2023, en el tradicional concert de la Vetllada de la Puríssima, amb les corals Cors Alegres d'Anglès, Rosó d'Osor i Rossinyol de Sales de la Celler.

▲ A l'Ateneu Republicà de Bescanó, el 13 de desembre del 2023, dins la trobada mensual de l'Espai Lletres.

▲ A Osor, el 29 d'octubre del 2023, en la 3a Trobada de Corals Ramon Bosch.

▲ Al concert de la Torronada, el 16 de desembre del 2023, amb alumnes de l'escola Sant Jordi i l'acompanyament de guitarres i cantaires de la coral de Bordils.

▲ En el tradicional sopar de després de les festes de Nadal, el 12 de gener del 2024.

▲ A l'església de Sant Julià, el 5 de maig del 2024, per la Festa de la Segregació.

▲ A l'església de Bonmatí, el 16 de juny del 2024, en la XIV Trobada de Corals, amb Cors Alegres d'Anglès, Rosó d'Osor, Rossinyol de Sales de la Celleria i Veus de Fornells de la Selva.

Tot i que mai havíem numerat les trobades que anàvem convocant anualment, aquest any vam decidir comptar de quina edició es tractava. Tal com va explicar en Xavier Sarsanedas a la presentació de l'acte d'enguany, la primera trobada la vam fer el 17 de maig del 2009, sota el títol "Concert de primavera", amb la coral Cors Alegres d'Anglès, dirigida per la Georgina Ruscada. Posteriorment, en vam anar convocant cada any (amb diferents títols: "Concert de Sant Jordi", "Saludem l'estiu"...), fins a arribar a la pandèmia. Així, el 2020 i el 2021 va quedar aturada l'activitat i el 2022 es van reprendre les convocatòries, fins a l'actualitat. Agraïm a l'església parroquial de Bonmatí i a l'Ajuntament la seva col·laboració per haver fet possibles aquestes, fins al moment, catorze trobades.

Església

UN POBLE ACOLLIDOR

Ja fa molts anys, quan era un estudiant al Seminari, anava descobrint els pobles i les viles dels voltants de Girona. Jo soc nascut al Maresme i no coneixia gaire aquest entorn.

Amb motiu de fer alguna sortida o excursió, havia passat amb el "tren d'Olot" pels pobles de la riba del Ter. I m'havia cridat l'atenció que, al costat de l'estació de Vilanna, hi hagués el cartell indicant "Colònia Bonmatí".

Em causava una certa sorpresa. A part que el nom de "Bonmatí" el trobava preciós, allò de "Colònia" em causava sorpresa.

Més tard vaig anar entenent què era la colònia d'una fàbrica i el que suposava per als treballadors i la seva família tenir l'habitatge i els serveis ben a prop del lloc de treball.

Amb el pas dels anys la Colònia va anar creixent fins a esdevenir poble i parròquia. Més tard, Bonmatí i Sant Julià van esdevenir municipi propi.

I ha anat creixent. I s'han anat dibuixant urbanitzacions, carrers i places. I noves empreses han anat substituint les fàbriques que es van tancar. I ha arribat nova gent, famílies joves, sigui per treballar aquí, sigui per tenir una casa a prop de Girona.

Bonmatí, al meu entendre, hauria de ser un poble "acollidor". Obert als qui venen de fora, capaç d'oferir germanor, sociabilitat, cultura, esport, oci i participació a la vida del poble.

La proximitat amb Girona pot ser causa de dispersió: en pocs minuts un es planta a la ciutat, on hi ha de tot. Però la dimensió reduïda del poble et pot donar allò que difícilment trobaràs a la ciutat: la coneixença i l'amistat dels veïns.

Pel fet de no viure jo a Bonmatí, no conec prou la vida social del poble. Però he pogut veure el moviment i la vida que hi ha amb motiu de les festes i en moltes altres ocasions. Agrupacions de tipus esportiu, excursionista, social, cultural... fan que Bonmatí no sigui un simple "poble dormitori", sinó que qui busca convivència n'hi pot trobar.

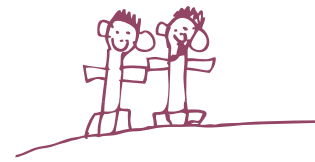
I la Parròquia? És també "acollidora"?

El fet de poder assegurar cada dissabte, a les 18 h, la celebració de l'Eucaristia dominical, fa que, a més de la gent del poble, també hi participi gent d'altres localitats, sobretot d'Anglès. Per a alguns és molt bona hora i al voltant de l'església sempre hi ha lloc per aparcar. Així els de fora ajuden a fer més gran la família parroquial.

També hem de dir que el Temple Parroquial, encara que no tingui cap estil arquitectònic valorable, té una bona cabuda i, quan hi ha concerts, acull suficientment les corals i els acompanyants.

Per tant, si les estructures són acollidores, procurem que els nostres cors també ho siguin i que tothom qui vingui a Bonmatí s'hi senti ben acollit.

Mn. Josep M. Castellà, rector

Legendes i Capgrossos

LA COLLA GEGANTERA DE BONMATÍ ENS VA PROPOSAR QUE ELS NENS I NENES DE L'ESCOLA CREÉSSIM UN CAPGRÒS.

ELS AMICS DE LA PLATGETA

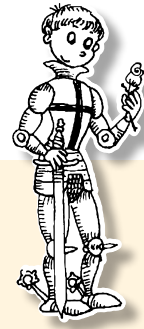
ELS AMICS DE LA PLATGETA

Hi havia una vegada una sargantana, un peix, una papallona, un mosquit i una truita de riu. Vivien al riu Ter, en un tronc.

EREN MOLT AMICS. UN DIA ES VA ENFONSAR EL TRONC.

VAN ANAR A PARAR AL MAR D'AIGUA SALADA i allí es van fer una altra casa.
Van ser felices per sempre.

EL TREN D'OLOT

EL BLAUET DEL RIU TER

EN BLAUET NUVOLET

Hi havia una vegada a Bonmatí, a una part del riu Ter anomenada Platgeta, on va néixer un blauet que es deia Nuvolet. Es deia així per la taca que tenia al front, que recordava a un núvol.

Era un animal que tenia unes plomes d'un blau molt bonic i brillant, i unes taques taronges i blaves. Tenia unes ales que cridaven molt l'atenció: a tothom li agradaven i, a més a més, el feien volar ràpidament.

Vivia en un petit niu a prop de la cascada de Bonmatí. Era el seu lloc preferit, on es passava hores i hores. Li agradava volar, xerrar amb la gent passava per allà, escoltar i explicar històries...

En Nuvolet era un ocell molt savi, intel·ligent i molt amable que li agradava molt estar amb les persones.

Fa uns anys, Bonmatí i Sant Julià del Llor eren dues poblacions que depenien d'Amer, però se sentien una mica deixades de banda, ja que l'alcalde no els tenia gaire en compte: no complia allò que li demanaven, no repartia amb igualtat les collites...

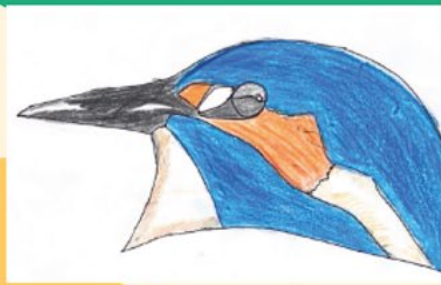
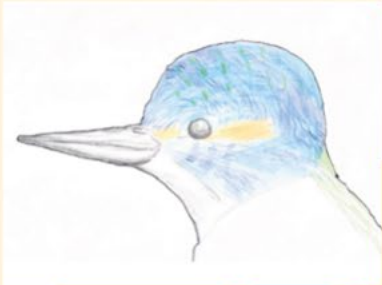
Per posar remei, la gent va decidir fer una reunió a la cascada per veure què podien fer per solucionar aquest problema. Mentre parlaven, en Nuvolet els va sentir i va intervenir a la conversa. Els va dir que ell els ajudaria a canvi que el deixessin viure a la platgeta i que tothom tingués cura d'ella.

La gent ho va acceptar i el blauet va anar a Amer per parlar amb l'alcalde, però l'alcalde no volia que Bonmatí i Sant Julià del Llor se separessin d'Amer, ja que volia manar a quants més llocs, millor.

En Nuvolet va proposar de dur a terme un pla, que consistia a fer una catapulta que llençés papers amb missatges perquè l'alcalde d'Amer els hi donés importància. Però els missatges no van funcionar del tot. Per tant, van decidir fer una revolta davant la casa de l'alcalde i en Nuvolet va fer una amenaça dient que si no els deixaven realitzar aquesta unió, destrossaria el poble d'Amer.

Així, l'alcalde d'Amer, espantat, va acabar acceptant la proposta. En Blauet va anar a platgeta a explicar la gran notícia i la gent es va alegrar molt.

Des de llavors, Sant Julià del Llor i Bonmatí són un únic poble i encara avui, si algú ho necessita, pot anar a visitar en Nuvolet a la cascada, sempre que necessiti un consell.

EN JOAN DE L'HORT

EN JOAN DE L'HORT

Diu la llegenda que a Bonmatí, cap a l'any 1926, en una petita casa allunyada de la colònia, hi vivia una família molt pobre, hi havia el pare, la mare i el fill, en Joan. Ara us explicaré la seva història.

Un bon dia, quan en Joan tornava de l'escola, els seus pares li van dir que havia d'anar a treballar a la fàbrica per portar diners a casa. A partir d'aquell dia en Joan no va tornar a anar a l'escola. Així, en Joan amb només 6 anys, anava cada dia a treballar 12 hores a la fàbrica fent fil.

En Joan era el millor treballador de la fàbrica, era molt valent i responsable, tothom se l'estimava molt. Ell sempre demanava als seus pares si podia tenir un hort i cultivar verdures, però a casa seva li deien que no, que el que ell havia de fer era anar a la fàbrica i guanyar diners, que amb les verdures no guanyaria res.

En Joan va treballar durant 20 anys a la fàbrica. Aquell nen s'havia convertit en tot un senyor, tenia els cabells i els ulls marrons, portava bigoti, sempre duia una pipa encesa i també vestia un rústic barret de palla. En Joan era molt alegre, simpàtic i mai s'enfadava.

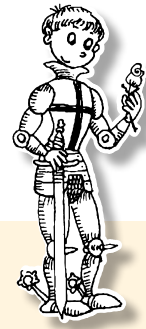
Quan va fer 26 anys va decidir que ja estava tip de treballar a la fàbrica i va decidir cultivar i treballar un hort. El pare i la mare ja eren molt grans i en Joan podia decidir què volia fer.

En Joan tenia molta traça cuidant les seves verdures. Amb el temps, les verdures d'en Joan es van fer famoses, tothom del poble volia menjar aquelles bledes, escaroles, cogombres, enciams, mongetes i moltes altres menges tant i tant apreciades. Aquell hort era màgic i en Joan amb molta cura el cuidava cada dia. En Joan no era l'únic que cuidava l'hort, un bon dia, va aparèixer una gateta al seu hort i ell la va acollir, ara, tots dos, cuidaven amb molta dedicació aquell tros de terra.

Un dia en Joan va pensar que la gent de la ciutat també havia de conèixer les seves verdures, i cada dissabte al matí, a primera hora, agafava el tren per anar a Girona a vendre verdures al mercat.

Ara en Joan era conegut com en Joan de l'hort. Ara sí que en Joan era feliç.

EL CAP D'ESTACIÓ

EL CAP D'ESTACIÓ DE BONMATÍ

Hi havia una vegada un nen que es deia Joan Manel. Va néixer l'any 1939 a Olot. Els seus companys d'escola no l'acceptaven perquè, quan s'enfadava, tenia el poder de convertir-se en drac. El seu pare era un dels maquinistes del tren que feia el recorregut d'Olot a Girona. Un matí, mentre en Joan Manel l'acompanyava amb el tren, van passar per davant d'un poble anomenat Bonmatí. Es va enamorar d'aquell indret i va pensar que, quan fos gran, aniria a viure allà. Amb el pas dels anys ho va aconseguir. Quan es va instal·lar a Bonmatí, va anar a l'estació a demanar feina. El van veure tan esperançat i valent que van decidir que seria el nou cap d'estació del poble. Allà va conèixer i es va enamorar de la Teresa, una treballadora de la colònia. Es van casar i van tenir dos fills. Pel què fa al seu poder, va aprendre a controlar-lo.

Un matí de 1969 va tenir lloc un fet que ho va canviar tot. En Joan Manel va veure que el tren que venia d'Olot, es dirigia cap a l'estació de Bonmatí a tota velocitat. A dins del tren alguna cosa no anava bé. El maquinista s'havia adormit i no podia aturar-lo. En Joan Manel ho va veure i va decidir que havia de fer alguna cosa. Es va començar a empipar i, amb la seva ràbia, es va convertir en drac. Gràcies a la seva força va aconseguir aturar el tren però, amb una de les seves ales, va esfondrar una part de l'estació. Degut a aquest fet, la van haver de tancar.

Des d'aquell dia, en Joan Manel va ser recordat com l'heroi de l'estació de Bonmatí. Si passeu pel poble, podreu veure la part de la caseta que va esfondrar el drac.

LES COSIDORES DE LA FÀBRICA

Diu la llegenda que a Bonmatí, durant uns anys, un grup de dones molt treballadores cosien a les fàbriques tèxtils.

Elles eren l'Antònia Figuerola, l'Anna Massachs, la Dolors Serrano, la Consol Virgili, la Teresa Casellas, la Leonor Solé, la Fulgència Patiño, la Rosita... Elles eren espavilades, humils, treballadores i ajudaven sempre a tota la gent. Algunes eren altes, d'altres baixes, moltes d'elles tenien els cabells curts, llargs, rinxolats o llisos i una cara dolça i riallera, eren joves, molt amables, algunes molt extrovertides i d'altres una mica tímides... entre totes feien un bon equip.

Un dia, quan ja feia moltes hores que treballaven van començar a sentir com plovia. Primer poc, però després cada vegada més i més i més... fins que van veure que l'aigua començava a entrar per sota la porta de la nau. I va començar a pujar i a pujar... el riu Ter cada vegada portava més aigua i cada vegada arribava més amunt.

Les dones estaven cada vegada més espantades. Miraven per la finestra i veien com la tempesta no amainava. Entre l'espant i l'aigua van començar a buscar una solució. Com ho podrien fer per treure tota aquella aigua que estava inundant les naus i les cases de la colònia?

d'entre totes les idees que van sorgir van acordar que el millor que podien fer era cosir entre totes una balena blava amb roba impermeable, així podrien anar posant tota l'aigua que sobrava a dins la seva panxa. I així ho van fer. Es van posar mans a la feina i amb un moment van tenir cosida una balena gegantesca. La sorpresa va ser que tan bon punt la van tenir cosida, la balena va prendre vida i es va començar a beure tota l'aigua! No s'ho podien creure!

I per recordar aquelles dones que van salvar el poble d'una gran inundació, es va construir un capgròs per recordar-les.

Nova Frontera

TRADICIONS QUE VAN I VENEN

Quan es va fundar la nostra associació, l'any 1996, es va fixar el propòsit de continuar i consolidar tradicions locals, com per exemple l'aplec de Calders. Per aquest motiu, des de llavors, es va anar mantenint el costum de celebrar una missa a la capella dedicada a la Mare de Déu de la Llet (pels volts del 25 de març) i de tancar la trobada amb un àpat. Però, des de fa un temps, el dinar ha quedat limitat a un refrigeri a la sortida de l'ofici.

No sabem des de quan se celebrava aquest aplec, però sí que hem trobat alguns escrits que hi fan referència. En Casimir Pla i Roca va publicar a L'Amic un poema datat el 1935 (abans de la guerra) on podem llegir: "En l'ermita solitària, / voltada aahir de llorers, / aixequem una pregària / a la Verge de Calders. [...] / I en el porxo de l'ermita / reparteixen tot seguit / pa morè, ofrena petita / que a la Verge han oferit!" L'Isidre Casadevall també va deixar anotat en uns versos sota el títol "Enyorança" (L'Amic n. 2, desembre 1985): "Vivències d'un temps que no tornaran. / L'ofrena flairosa, de Calders l'ermita, / cada any en rebíem del pa generós". L'Avel·lí Rovirola Pons, la família paterna del qual havia viscut al Molinot, va dedicar tot un poema a "L'aplec de Calders" i hi deia: "Recordo molt vagament, / menut jo, abans de la guerra, / un aplec on la gent / donava panets per ofrena."

És per aquestes referències que en l'aplec d'aquest any (que es va celebrar a l'abril perquè la festivitat de la Mare de Déu de Calders s'esqueia per Setmana Santa) vam voler recuperar la tradició de donar pa beneït a la sortida de la missa, un costum que encara es conserva a molts llocs de Catalunya i que, segons sembla, es donava en senyal de caritat.

L'assistència a l'aplec d'aquest any va superar les nostres previsions (60 llonguets) i és per això que, des

d'aquí, demanem disculpes a totes les persones que es van quedar sense poder recollir el panet beneït. Per l'any que ve esperem que tothom pugui emportar-se'n un!

▲ Moment dels preparatius per a la missa de l'aplec, el 14 d'abril passat. Foto: Lluís Llagostera

▲ Montserrat, 14 d'octubre del 2023

▲ Núria, 8 de juny del 2024

▲ El curs passat també vam reprendre una activitat que feia unes quantes temporades que havíem deixat de banda, com són les excursions d'un dia. Així, el dia 14 d'octubre del 2023 vam anar a Montserrat i el 8 de juny passat, al Santuari de Núria. I és que hi ha tradicions que no s'han de deixar perdre!

Grup Il·lusió

UN ANY MÉS, MOLTES GRÀCIES, SES MAJESTATS

L'arribada dels Reis i les Reines aquest any va estar precedida per la visita de l'Ambaixador Reial de Ses Majestats, que el dia 29 de desembre, al pavelló, va recollir les cartes de tots els nens i nenes amb les patges Ainuka i Nissanka. Elles, un mes abans, ja havien enviat un missatge a tota la mainada (en un vídeo que encara es pot veure a YouTube, al compte del Grup Il·lusió Bonmatí) des del campament on reposava la comitiva reial de l'Orient.

I el dia 5 de gener, la pluja semblava decidida a aigualir la cavalcada. Però la màgia de Ses Majestats va fer

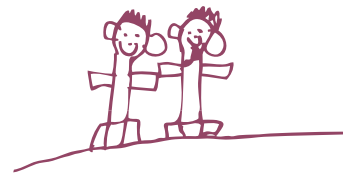
efecte i, just abans que entressin a l'altura del carrer Vell de Sant Julià, els núvols es van escampar i la comitiva reial va desfilamb amb tota la seva esplendor.

Un any més, moltes gràcies, Ses Majestats! Fins al 5 de gener que ve!

I un agraïment a voluntaris, patrocinadors i a tothom qui va col·laborar per fer una solemne rebuda als Reis i les Reines de l'Orient!

Joventut

FEM BALANÇ ANUAL

Cada any aprofitem la revista L'Amic per compartir, des de la regidoria de Joventut de l'Ajuntament, les activitats i intervencions destacades des de l'anterior número. És, doncs, un passar comptes i fer balanç anual del que s'ha fet al municipi destinat a la franja adolescent i jove, de la mà de la tècnica de joventut compartida de l'Oficina Jove de la Selva, que té una dedicació de 8 hores setmanals al municipi.

En primer lloc, els dies 26 i 27 de març es va fer la 4a edició de la formació de *pre-monitor/a Ter-Brugent*, amb un total de 18 adolescents de la zona amb interès pel món del lleure, 3 d'ells de Bonmatí

El primer dia es va dur a terme a l'antiga escola del Pasteral; el segon era una jornada a nivell comarcal, amb 108 adolescents de 18 municipis diferents, i es va realitzar a les instal·lacions de l'escola de Riudellots de la Selva. A través de dinàmiques i de jocs es van treballar els conceptes bàsics de l'educació en valors i les habilitats i competències que ha de tenir una persona per exercir de premonitor/a. Per això es van facilitar recursos per tal que les persones participants tinguin eines útils que puguin posar en pràctica, com per exemple tipus de jocs, planificació d'activitats, eix d'animació, temes a treballar amb els infants, entre d'altres. A més es va realitzar una càpsula formativa sobre benestar emocional, analitzant com estem en aquest moment i fent èmfasi en l'educació emocional.

D'altra banda i com ja és costum, enguany, dos dies després de Sant Jordi, es va fer a l'Espai Jove d'Anglès el lliurament de premis dels *concursos juvenils Ter-Brugent*. El concurs fotogràfic sol ser el que té més participació, aquest cop amb 33 fotografies (1 de Bonmatí), seguit del de dibuix, amb 18 participants

(cap de Bonmatí), i el literari, amb només participació en la categoria Jov1 (12-16 anys), amb 8 microrelats (1 de Bonmatí). Cal donar l'enhorabona a l'Abril Aibar, que va ser premiada amb el primer premi del concurs literari pel text *Pols oposats* (el podeu llegir a la secció de Relats d'aquesta revista). També cal agrair la participació de tots els i les adolescents i joves, malgrat que enguany del poble n'hi ha hagut molt pocs, així com la dels i les membres del jurat.

Per vuitè curs consecutiu s'ha dut a terme el projecte **Petits Implicats** amb l'alumnat de 6è de l'escola per tal d'organitzar alguna activitat en el marc de la festa major. Entre moltes propostes, les que finalment es van escollir i preparar van ser una gimcana familiar i un taller de **graffiti**, per al dissabte de la festa. Malauradament, per la previsió meteorològica per a la tarda que s'havien de dur a terme, es van anul·lar. Posteriorment es va reprogramar el taller i es va pintar, de manera col·laborativa entre una vintena d'adolescents i sota les directrius de l'artista Enric Lucas de Muntaià Studio, la caseta del parc de la tirolina, amb un resultat molt vistós i alegre. Mirarem de cara a la tardor poder recuperar i fer la gimcana.

Pel que fa a les intervencions a l'Institut Rafael Campalans, el de referència del municipi, al llarg d'aquest curs 2023/24 s'han fet un total de 29 xerrades i tallers, passant per totes les classes de 1r d'ESO a 2n de batxillerat i també a cicles formatius, per tractar de temes tan diversos com les desigualtats i violències de gènere, les opcions de mobilitat internacional o la sexualitat. A més a més s'hi va dur a terme per segon cop el projecte Patis Artístics, que té l'objectiu principal de portar la cultura als i les adolescents en un espai totalment seu com és el pati de l'institut i així universalitzar-la, alhora que vol donar visibilitat i projecció als i les joves artistes de la comarca. En total doncs es van realitzar 9 actuacions, de disciplines tan variades com el clown, la dansa urbana o la màgia. La valoració és molt satisfactòria per part de totes les parts implicades i per tant s'ha de treballar per tal que el curs vinent pugui tenir continuïtat.

Com a novetat, s'ha recuperat el *projecte Brigada Jove*, que s'havia dut a terme al municipi fa més d'una dècada i l'actual equip de govern hi ha tornat a apostar. Es tracta d'un projecte de primera oportunitat laboral per a joves de 16-20 anys, contractant-los a l'estiu com a suport a algun servei municipal i que es duu a terme a molts municipis de la Selva. En el cas de Bonmatí l'oferta ha estat d'una plaça de suport a la brigada municipal durant el juliol i l'agost amb una jornada diària de 4 hores. S'hi van presentar 7 joves de la zona i, després d'una entrevista, es va considerar que el més idoni era l'Arnau Piedra. Esperem que hagi estat una bona experiència i que els propers anys es pugui anar ampliant.

Per acabar, recordem que hi ha el compte d'Instagram @joventut.santjuliabonmatí, que vol ser un canal de difusió d'informació juvenil de Sant Julià del Llor i Bonmatí i voltants (cursos, ofertes de feina, activitats d'oci...).

Així que, si voleu estar al dia, seguïu-nos! I també, per qualsevol informació o proposta, no dubteu a posar-vos en contacte amb la Tanit, la tècnica de joventut, a través del mòbil (620203300) o del correu (tbaldiz@selva.cat).

Pessebre Vivent

ENCARA QUE SEMBLI AVIAT...

Pot semblar que és aviat, però ja estem començant a preparar el **Pessebre Vivent** d'aquest any!

L'any passat el vam fer al Parc de la Rovira, i molts de vosaltres va comentar que us va agradar la nova localització. Gràcies a totes les persones i entitats que va col·laborar, creiem que va ser tot un èxit. Us adjuntem unes fotos com a prova.

I per tal que el pessebre continuï, tornem a necessitar la vostra col·laboració. Calen figurants, tant adults com mainada. I també mans i cervells: teniu idees per a noves escenes? O teniu ganes de millorar les que ja tenim? Potser sou manetes i podeu ajudar en el muntatge de les escenes? Com més serem, més bonic ens quedarà. Aneu-hi pensant i no dubteu a contactar amb nosaltres a l'adreça de correu electrònic pessebre.bonmati@gmail.com.

Aquest any el Pessebre serà el diumenge 22 de desembre. Ja us anirem informant de les dates clau i de com organitzar-nos. Però, per començar, si teniu ganes de formar part del grup motor, si us plau, feu-nos-ho saber abans del 30 de setembre.

Grup de veïns i veïnes de Bonmatí

Ràdio Bonmatí

COL-LABOREM AMB L'INSTITUT RAFAEL CAMPALANS

El curs 2023/24, els alumnes de 2n d'ESO de l'Institut Rafael Campalans van recuperar la ràdio que havien tingut al centre, i ho van fer a través d'un projecte educatiu. Així, després d'adquirir el material tècnic necessari, els alumnes van fer sessions d'introducció al món radiofònic i des de Ràdio Bonmatí hi vam col·laborar amb un taller sobre gravació i edició d'àudios. Durant els mesos de novembre i desembre l'alumnat va anar preparant un programa pilot, de temàtica nadalenca, que es va emetre per la nostra emissora els dies 23 i 26 de desembre i 1 de gener. I, després d'aquesta primera presa de contacte, van anar fent un programa cada setmana, que s'emetia el dissabte següent, a les 9 del vespre, pel nostre dial. En total, van fer 21 programes: el primer es va emetre el 20 de gener i l'últim, el 15 de juny. Tots els pòdcasts els podeu tornar a escoltar al canal de Top Anglès de la plataforma iVoox.

En l'últim espai que van preparar, els alumnes van fer una valoració de la seva experiència, que es podria resumir en aquesta: "Jo els la recomanaria molt [la ràdio] als alumnes de primer que l'any que ve faran segon. M'ha agradat bastant pel tema d'editar, de parlar... I a poc a poc ens hem tret la vergonya de parlar, de sentir-nos i de parlar amb l'altra gent. I també això ens ha ajudat a ser un grup millor, perquè

hem parlat amb tots, hem compartit, i això m'ha agradat molt. Aquesta ràdio s'hauria de conservar durant molts anys, perquè és una gran experiència." I també hi ha qui va dir que la trobaria a faltar: "A mi no em sembla gaire bé no poder fer ràdio d'optativa a 3r d'ESO. Des del principi de 2n hem estat fent ràdio, ens hem preparat molt bé, i ara ho haurem de deixar a part, i això no em sembla gaire bé..." Des d'aquí els felicitem a tots i ens alegrem que aquesta iniciativa els hagi despertat el cuc de la ràdio... Llarga vida a Top Anglès, i que des de Ràdio Bonmatí ho puguem veure!

El professor Carles Cors, impulsor del projecte educatiu centrat en la ràdio.

TOP ANGLÈS
RÀDIO

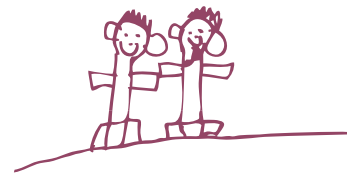
▲ Logotip i nom de la ràdio de l'institut, tots dos elegits per votació.

▲ Alguns alumnes de 2n d'ESO que van fer ràdio el curs 2023/24.

▲ En Xavier Sarsanedas impartint el taller de gravació i edició d'àudios.

Societat de pescadors esportius d'Anglès i Comarca

CONCURSOS FESTA MAJOR BONMATÍ 2024

El Concurs de Festa Major de Bonmatí Sènior es va fer el 19 de maig passat, amb una excel·lent participació, pels temps que corren, de 33 pescadors. Tot i les poques captures, com sempre va haver-hi una excel·lent companyonia i un bon ambient durant tota la trobada.

Aquests esdeveniments es poden fer any rere any gràcies als col·laboradors, empreses i comerços que fan possible gaudir d'una de les activitats de festa major més antigues. Gràcies a l'Ajuntament de Sant Julià del Llor i Bonmatí per la seva atenció envers la Societat de Pescadors, gràcies a l'alcaldessa i a tots els regidors, especialment a l'Eduard Pallí i a en Carles Borrell, pel seu suport des del primer moment.

CONCURS 3 - 19 DE MAIG FESTA MAJOR					
CLASSIFICACIÓ	PESCADOR	PESQUERA	PES	GROSSA	PUNTS
1	CARLES BARNADA	5 RUFUS	3,500		30
2	JAUME JORDÀ	7 RUFUS	2,640		25
3	ENRIC PUJOLRÀS	6 RUFUS	2,620		22
4	RAMON GARRIGA	13 XEMEN.	2,360		20
5	MIA BOIX	13 PEDRET	2,228		19
6	JOSEP MASÓ	22 PEDRET	2,160		18
7	MOISÈS GÜELL	8 RUFUS	2,120		17
8	JORDI COLLELL	15 XEMEN.	2,060		16
9	PACO BLAZQUEZ	8 BIS XEMEN.	1,980		15
10	TOMASZ JASKULA	12 XEMEN.	1,980		15

▲ Els tres primers classificats: Carles Barnada (al mig), Jaume Jordà (a la dreta) i Enric Pujolràs (el segon per l'esquerra), amb la senyora alcaldessa, Elena Ribas, i el regidor Eduard Pallí.

▲ La regidora Almudena Montenegro amb els participants i un responsable de l'SPEAC, i l'activitat de pesca magnètica per als petitons.

El concurs de Festa Major de Bonmatí Júnior es va fer el dissabte 18 de maig al matí. En aquesta trobada, els joves pescadors varen gaudir d'allò més pescant a la bassa del Golf Girona. Tot i la pluja que va caure al matí, no es varen rendir a la meteorologia i les ganes de pescar foren més fortes.

Al matí, l'SPEAC va organitzar una activitat per als més petits del poble, un divertit joc de pesca magnètica, que va tenir bona acollida.

Gràcies a l'Ajuntament de Sant Julià del Llor i Bonmatí per haver-nos posat les coses tan fàcils, gràcies i fins a l'any que ve.

Associació Esportiva de Caça Amer

LA SEGURETAT DEPÈN DE TOTS

Iniciem aquest escrit felicitant en primer lloc en Gonçal Pujol pel seu nou càrrec com a vicepresident de la Federació Catalana de Caça i desitjant-li molts encerts en la seva feina, que sabem que els tindrà, segur. En Gonçal, que va ser president de la nostra associació durant vint anys, continuarà essent també vocal de la Representació Territorial de Girona.

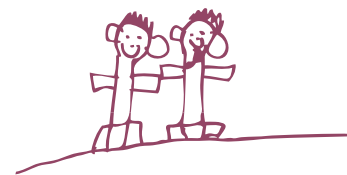
També des d'aquí volem agrair la subvenció que ens ha concedit l'Ajuntament. L'aportació concedida ens ha servit per cobrir part del cost per condicionar el camí que arriba a la Canova des de can Llorà Petit, seguint paral·lel al torrent, que estava en molt mal estat. Aquesta actuació, però, no està acabada perquè amb les pluges que van caure al mes de maig vam haver de parar i deixar-ho per a més endavant. Agraïm la col·laboració del consistori perquè considerem que aquest tipus d'intervencions que fem són necessàries per disposar d'una bona xarxa de camins, sobretot dels que uneixen les masies del terme, ja que si no s'hi fa un

manteniment adequat queden emboscats i s'acaben perdent, i pensem que cal tenir-los en condicions com a mesura preventiva, perquè siguin transitables sobretot en cas d'emergència.

Pel que fa a la temporada de caça del senglar 2023-24, hem de destacar que sembla que ha disminuït la població de porcs, ja que en aquesta campanya es van caçar 216 exemplars, contra els 326 de la temporada anterior, havent fet el mateix nombre de batudes i amb aproximadament la mateixa quantitat de caçadors.

Recordem que la temporada de cacera del senglar comença al setembre i acabarà a final del pròxim mes de març, i que els dies autoritzats per fer batudes a la nostra àrea (termes municipals d'Amer, Sant Julià i Bonmatí i una part de Susqueda) són els dimecres, dissabtes, diumenges i festius. Per tant, aquests dies recomanem que, en el cas de trobar senyals advertint que hi ha batuda, s'eviti passar per la zona indicada. La seguretat depèn de tots.

Informes i estudis sobre Exide Recycling Technologies

L'Ajuntament de Sant Julià del Llor i Bonmatí ha encarregat diferents estudis sobre alguns dels efectes que genera l'activitat de l'empresa de reciclatge de bateries Exide Recycling Technologies, concretament en el terra i en l'aire de l'entorn. A més, ha acordat un protocol d'actuació en cas d'emergència causada per aquesta mateixa planta. I, finalment, ha emprès una sèrie d'actuacions relacionades amb aquesta activitat industrial. El 3 de juliol passat, l'Ajuntament va convocar una reunió oberta a tota la població en què va informar de tots aquests aspectes, que es resumeixen seguidament.

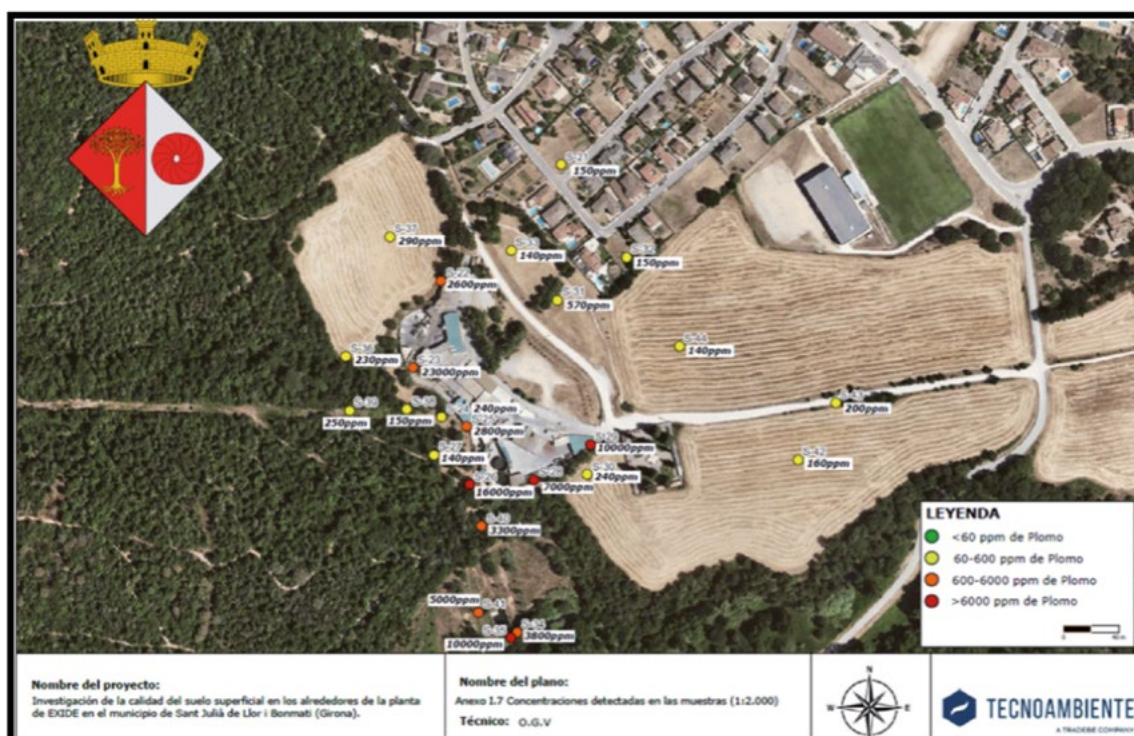
Últims informes i conclusions

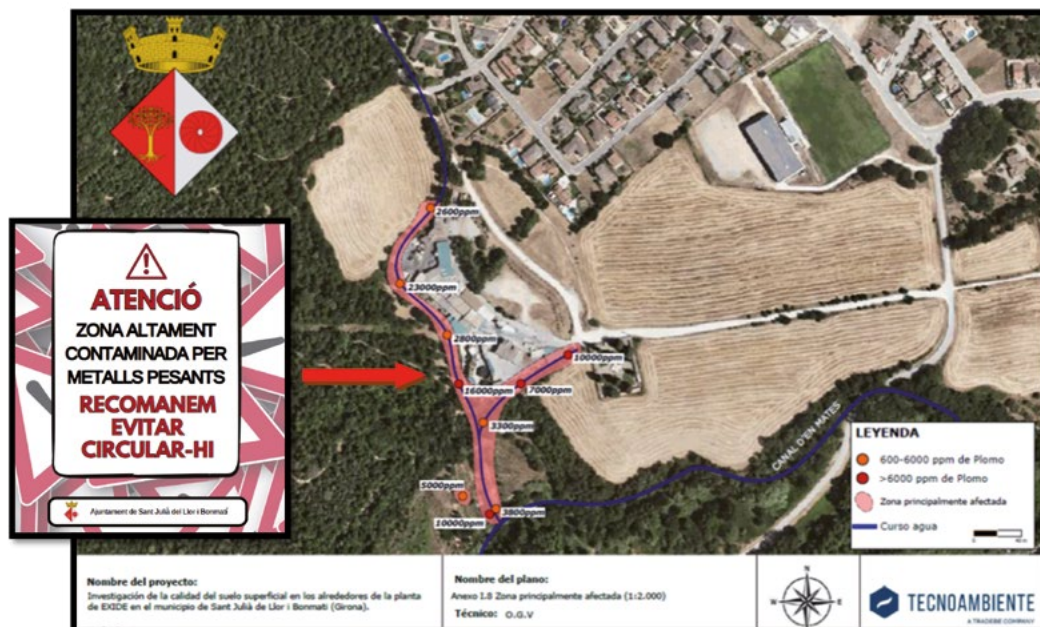
L'estudi de qualitat del sòl (octubre del 2023) realitzat a l'entorn de la planta que Exide té a Bonmatí determina que les 23 mostres agafades superen els nivells genèrics de referència (NGR) de plom, tant de les zones d'ús urbà com de les d'altres usos, i també que s'han trobat altres metalls pesants que han superat els NGR: bari i zinc (en 9 mostres, respectivament), coure (en 6 mostres), cadmi (en 3 mostres), arsènic i níquel (en 1 mostra, respectivament).

L'anàlisi quantitativa de riscos per a la salut humana als voltants de la planta de data 29 d'abril del 2024, realitzada per PETRO Suport, determina que hi ha diferents camins d'ús públic no asfaltats al voltant

de la planta on el sòl superficial està impactat. La conclusió d'aquesta anàlisi és que en aquests escenaris s'indica un risc potencial toxicològic i cancerígen no acceptable per a tots els usuaris dels camins del

En vista dels resultats de les anàlisis del sòl, l'Ajuntament ha instal·lat cartells recomanant no circular per la zona més afectada, que és la que està marcada de color vermell en aquest mapa.

voltant de les instal·lacions d'Exide, ja que provoquen un contacte directe amb els sòls contaminats. Per a la resta d'escenaris el risc potencial és acceptable.

En l'estudi d'emissions odoríferes i olfactometries (novembre del 2023) realitzat a l'entorn de la planta d'Exide del 13 al 30 de novembre del 2023, s'especifica que s'ha pogut verificar objectivament una afectació freqüent, inacceptable, persistent i significativa per olors provinents de la planta de reciclatge de bateries envers els receptors residencials de Bonmatí que incompleix els criteris d'acceptabilitat europeus d'immissió.

La conclusió d'aquest estudi és que l'exposició química perjudicial per a la salut dels veïns de Bonmatí (benzè, diclorometà i hexà) provinent de la mateixa activitat incompleix l'autorització ambiental integrada de què disposa i que s'ha de modificar urgentment per evitar el risc inherent al seu funcionament en les condicions actuals.

Per tant, la societat Socioenginyeria certifica que la planta de reciclatge de bateries Exide Technologies Recycling no compleix els valors objectiu/limit de molèstia per olors establerts en legislacions, normatives i guies internacionals i que les seves emissions químiques constitueixen un risc rellevant per a la salut dels veïns de Bonmatí.

Pla d'emergència i com actuar

Com que Exide, per les seves dimensions, no està obligada a tenir un pla d'emergència propi (només el d'autoprotecció) i com que tampoc és considerada empresa del col·lectiu SEVESO¹, l'Ajuntament va creure convenient, donats els incidents ocorreguts durant el seu primer any de govern, reunir-se amb Protecció Civil de la Selva, Protecció Civil de Catalunya i la Comandància de Bombers de la Generalitat, per tal que indiquessin les pautes a seguir la pròxima vegada:

Pas 1 – Tothom que observi qualsevol incident relacionat amb l'empresa en què hi hagi fum o foc, ha de trucar al 112 i després informar-ne l'Ajuntament.

Pas 2 – L'Ajuntament enviarà un whatsapp al grup d'Info Ajuntament de Sant Julià del Llor i Bonmatí amb un *Avís de confinament preventiu* (tothom s'haurà de quedar a dins de casa amb portes i finestres tancades) fins que arribin els bombers.

Pas 3 – Quan els bombers valorin la situació, s'emetrà una nova ordre: *aixecar el confinament o enviar un S-ALERT del CECAT a la zona afectada amb les indicacions a seguir*.

Pas 4 – Per la megafonia de l'església i de l'ajuntament s'emetraran avisos d'alerta d'incidents amb emissions².

Procediments interposats per l'Ajuntament:

1- Contenció administratiu contra el Departament d'Acció Climàtica per l'emissió de l'autorització ambiental, per incompatibilitat urbanística.

2- Demanda a Seprona per alts nivells de contaminació localitzats a l'entorn d'Exide com a focus emissor. Aquesta demanda s'ha presentat amb l'Associació cívica Bonmatí Prou Contaminació i l'Associació de Naturalistes de Girona.

3- S'ha demanat a l'OTAAG que emeti un informe del perquè s'ha presentat de manera simplificada el pla especial urbanístic per ordenar la zona, inexistent des de fa anys, motiu incompatible per a la renovació de les autoritzacions ambientals.

¹ La directiva SEVESO és la normativa de referència dins de la Unió Europea per a la prevenció d'accidents greus en què intervenen substàncies perilloses. I el seu objectiu és evitar un incident i limitar-ne les conseqüències, tant per a les persones com per al medi ambient, en el cas que succeeixi.

² Actualment, aquest sistema està en procés d'estudi.

Ha passat...

L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE BONMATÍ va celebrar el 50è aniversari de la seva consagració el 23 de desembre del 2023. Per commemorar l'efemèride es va muntar una exposició fotogràfica i es va celebrar una missa d'acció de gràcies seguida d'un concert de la Polifònica de Puig-reig. Per a la mostra de fotografies, el Consell Parroquial va demanar la col·laboració del poble perquè hi aportés fotos sobre qualsevol tipus de celebració o activitat que s'hagués portat a terme a l'església en aquests 50 anys. Per això s'hi van poder veure des d'imatges d'actes sacramentals (batejos, comunions, confirmacions, casaments) fins a un recull

d'instantànies d'activitats escolars. L'exposició es va inaugurar el 16 de desembre i es va poder visitar fins a final del mes següent. Una setmana més tard, el dia 23 de desembre, a les 5 de la tarda, es va fer l'acte de celebració del 50è aniversari amb una missa d'acció de gràcies, concelebrada pel rector, Mn. Josep M. Castellà, i el diaca Josep Farrerons Fugarolas, i cantada per la Polifònica de Puig-reig. I per acabar l'acte la formació musical, que va actuar gràcies a la contribució de l'Ajuntament, va interpretar 5 nades i la sardana Sant Julià-Bonmatí, i es va oferir un pisco labis als assistents. *Fotos: Xavier Sarsanedas*

LA ROSA TORRENT MATAS va guanyar el premi Hall of Fame Iberoamericano per a la millor coreografia Line Dance amb música no-country de l'any 2023. La concessió d'aquest guardó es va fer al mes de novembre, en el marc de la 21a edició de l'Americana Hall of Fame, un festival internacional que convoca anualment la Line Dance Association a Lloret de Mar. Els premis Hall of Fame inclouen altres categories, com ara millor coreografia

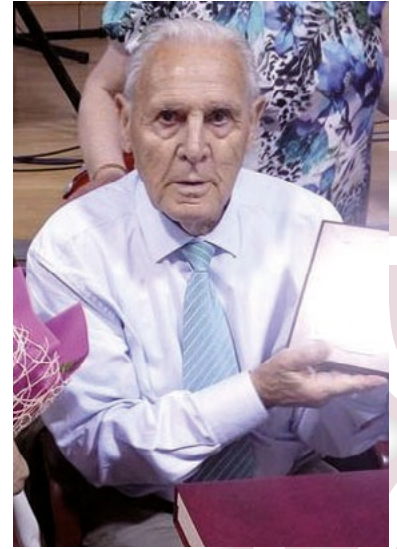

de principiants o de country, millor instructor/a, millor club o millor artista o grup emergent d'“Americana Music”. Per arribar a aquest reconeixement, la Rosa havia superat un procés de nominació, iniciat al març; un procés d'elecció de finalistes, que es tanca al mes de juliol, i la votació final del jurat, que finalitza a l'octubre. La coreografia guanyadora, basada en el tema *I will survive* de Gloria Gaynor, l'havia presentat, entre altres llocs, a Madrid i a Platja d'Aro el 2023. Amb aquest guardó podrà formar part del jurat internacional que decidirà els premis que es concediran aquest any a Lloret.

La Rosa Torrent, que des de fa molts anys ensenya i practica Line Dance a Bonmatí, diu que aquest tipus de ball és ideal per mantenir-se en forma i socialitzar-se i que és apte per a totes les edats. Per això lamenta que aquí, contràriament al que passa al centre d'Europa, on hi ha gent més jove ballant, el Line Dance s'associï amb una franja d'edat més aviat “alta”. A part d'això, reconeix que gràcies al Line Dance viatja molt: sense anar més lluny, aquest octubre té previst anar a França i a Madrid.

L'AVEL·LÍ ROVIOLA PONS ens va deixar el 9 de gener passat, a l'edat de 96 anys. Nascut a Bonmatí el 1927, va ser un dels alumnes més joves que van confeccionar la revista escolar L'Amic, l'any 1937 (vegeu L'Amic núm. 45, setembre 2017). Posteriorment, durant molts anys va col·laborar amb aquesta revista escrivint pen-

saments i vivències pròpies, la majoria de les vegades en forma de poesia. També va ser l'autor de la lletra de la sardana *Bonmatí 1896*, musicada per Jaume Pons per celebrar el centenari de la Colònia. Amb motiu de la guerra, es va traslladar a Anglès, a casa dels avis, i hi va viure sempre més.

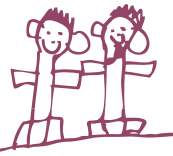
El consell de redacció de L'Amic va voler retre-li un sentit agraïment amb una exposició dels poemes que va publicar en aquesta revista. La mostra va estar muntada al Centre Cívic de Bonmatí durant el mes de març passat i també a Anglès, per les Gales d'aquest any, en col·laboració amb els Amics de Santa Bàrbara (l'Avel·lí va ser el primer ermità de Santa Bàrbara).

A la foto, l'Avel·lí el maig del 2017, en l'homenatge que li va fer la Llar de Jubilats L'Amistat d'Anglès com a soci més antic. *Font: Facebook Ajuntament d'Anglès*

LA NÍDIA CAPELLA MATILLÓ, de Bonmatí, va ser una de les alumnes de l'institut Rafael Campalans seleccionades per participar en l'XI Mostra de Treballs de Recerca de la Selva Interior, del curs 2023/24.

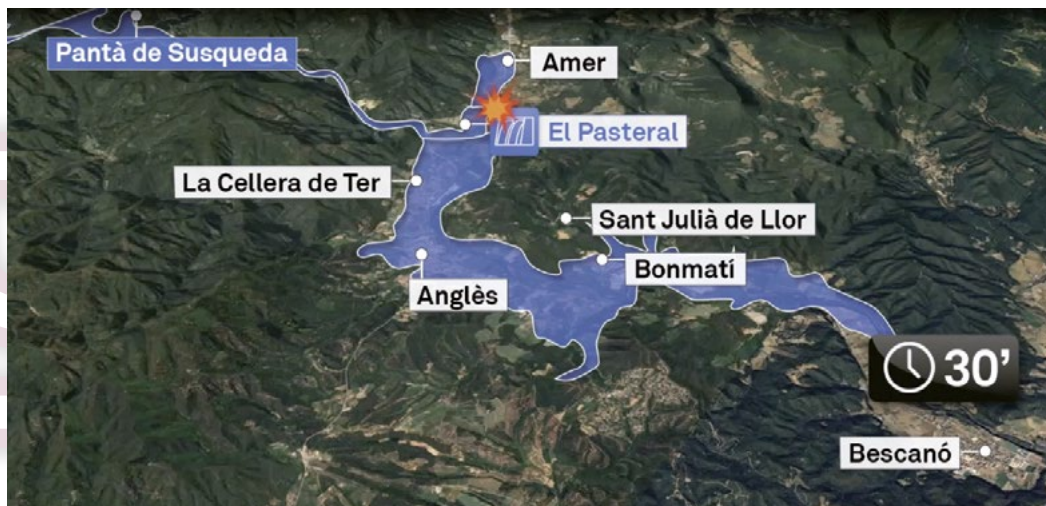
Representant Sant Julià del Llor i Bonmatí, hi va presentar el seu treball “Trastorn límit de la personalitat. Una comparació entre la realitat i la ficció”, tutoritzat per la professora Imma Huix i

puntuat amb un 10 de nota. El seu estudi se centra a analitzar si la representació d'aquest tipus de trastorn en el món del cinema ha estat encertada o si només n'ofereix una visió parcial, i quina relació té aquesta malaltia amb comportaments homicides. La mostra dels treballs de recerca de la Selva interior es va fer el dissabte 6 d'abril passat, a la Sala Noble de Sant Hilari Sacalm, i posteriorment se'n va muntar una exposició a la biblioteca de la mateixa població.

ENDESA COL·LOCARÀ SIRENES per avisar la població de les zones de Sant Julià del Llor i Bonmatí, Bescanó, Anglès, la Cellera i Amer que quedarien inundades en mitja hora en cas de trencament o mal funcionament de les preses de Susqueda i el Pasteral. Així ho va anunciar la companyia el mes de maig passat en una nota de premsa en què també feia saber que s'ha constituït el comitè d'implantació del pla d'emergència de les preses. El comitè, integrat per membres d'Endesa, Protecció Civil de la Generalitat, Protecció Civil de l'Estat i l'Agència Catalana de l'Aigua, té com a objectiu establir el pla que ha de vetllar per garantir la seguretat i el benestar de tota la zona d'influència en cas d'incidència. Amb la xarxa d'emissors acústics –ara ja n'hi ha 7 d'instal·lats entre Susqueda i el Pasteral– es pretén poder alertar tota la població afectada d'una manera eficient i ràpida i millorar així la capacitat de resposta de la gent per poder allunyar-se de la zona. Els 10 punts que falten per completar aquest sistema d'avisos està previst que estiguin enllestits el segon semestre de l'any 2025, segons l'empresa.

A la imatge, simulació de les zones que quedarien inundades en 30 minuts en cas de fallar la retenció de l'aigua a la presa de Susqueda i el Pasteral. *Font: Infografia elaborada pels serveis informatius de TV3 i reproduïda el 7 de juny passat.*

L'IKER GONZÁLEZ MEGÍAS

va acabar campió en la categoria de Base 2 en el campionat de Catalunya de gimnàstica artística disputat el dia 2 de juny passat a la ciutat de Rubí, al Vallès Occidental. En aquest campionat català va obtenir medalla d'or en anelles, salt i barra fixa, i medalla de plata en terra i paral·leles, i en la general va aconseguir l'or. Cal destacar que en la puntuació final el gimnasta bonmatinenc va superar amb gairebé 5 punts de diferència el segon classificat. Gràcies a aquesta meritòria classificació, l'Iker va poder competir al mes de juny en el Campionat Nacional Base masculí Divina Seguros, al Navarra Arena de Pamplona, on va obtenir la medalla d'or en anelles i va quedar en la 4a posició en la general dins de la seva categoria. Però abans de viatjar a Navarra, va participar en l'XI Trofeu Vila de Salt, on es va emportar tots els ors de Base 2 (terra, arcs, anelles, salt, paral·leles, barra fixa i general). L'Iker González, que aquest curs 2024/25 farà 5è de primària, forma part del Salt Gimnàstic Club des del 2019, quan tenia 5 anys. A la foto, l'Iker amb el seu entrenador, Juan Francisco María Carrillo, al final del campionat disputat a Rubí.

EN GERARD DOMÍNGUEZ GISPERT va ser proclamat Fadrí de la Selva 2024 en el certamen del pubillatge comarcal celebrat el 18 de maig passat a Anglès. Després d'haver estat Hereu 2023 de Sant Julià del Llor i Bonmatí, juntament amb la Pubilla Marta Boada i les Dames Alba Puig i Aina Fortià, a en Gerard ara li tocarà representar la comarca. A més d'ell, en aquesta 12a edició del certamen comarcal van ser proclamats l'Abril Blázquez d'Anglès i en Jordi Molero de Vidreres com a Pubilla i Hereu de la Selva 2024 i la Cèlia Bernadó, també de Vidreres, com a Dama de la Selva 2024. A la foto, en Gerard (a l'esquerra) amb la resta de representants del pubillatge de la Selva 2024, juntament amb les delegades del Foment de les Tradicions Catalanes a la comarca, la Laura Badia i la Júlia Barceló

EN RICARD TURA TORRENT participarà en el campionat d'Espanya de pesca en aigua dolça flotador que es portarà a terme entre els dies 7 i 10 de novembre del 2024 al riu Xúquer, a Fortaleny (València), on competirà formant part de l'equip de la Federació Catalana de Pesca Esportiva i Càsting. L'any 2023 també va prendre part en la competició estatal, celebrada a Mèrida (Extremadura), on la selecció catalana va ser subcampiona i, en la classificació final individual d'alta competició, en Ricard va quedar en la 16a posició. El mes

d'abril passat, a Mequinensa, el seu equip del Foment de Pesca Esportiva (FPE) d'Olot Sensas va quedar campió de la competició de clubs en aigua dolça de Catalunya 2024, i en la classificació individual també hi va aconseguir quedar en la 16a posició. A la imatge, en Ricard, el juliol del 2022, al canal Brussel·les-Charleroi (Bèlgica), on va prendre part en el campionat mundial de pesca de clubs en aigua dolça amb l'equip de l'Olot Sensas, que va acabar en la 17a posició entre un total de 33 clubs participants.

CAP A DOS CENTENARS DE CIGONYES BLANQUES

(*Ciconia ciconia*) van fer una aturada al poble entre el 18 i el 19 d'agost passat, en el seu viatge migratori cap a l'Àfrica per passar-hi l'hivern. D'aquests exemplars, se'n van trobar de morts per electrocució. Segons dades recollides per entitats ambientalistes, entre el dissabte 17 i el dimecres 21 d'agost es van trobar 11 exemplars enrampats a la comarca de la Selva (concretament a Bonmatí i a Arbúcies), 37 al Gironès (a Sant Gregori i Girona), 24 a la Garrotxa (a la Vall d'en Bas) i 4 a l'Alt Empordà (a Llers i Riumors). En tant que les cigonyes blanques són aus protegides, l'Associació de Naturalistes de Girona, El Meandre de la Celleria, les entitats empordaneses laeden i Sterna i la federació Ecologistes de Catalunya, van fer un manifest reclamant que s'obligui les companyies elèctriques a prendre les mesures necessàries per evitar aquestes electrocucions, com és ara protegir els suports, entre altres actuacions. A la imatge, cigonyes en un dels camps del pla d'en Bonmatí, el dia 19 d'agost passat a primera hora. Foto: Pere Martí

Aniversaris del futbol a Bonmatí

La pràctica del futbol reglat a Catalunya sembla que es va iniciar i estendre a partir de la vinguda de treballadors anglesos a les indústries que es van anar aixecant a la segona meitat del segle XIX, i també dels catalans que havien anat a cursar estudis a l'estranger. Aquest és el cas de Gaspar Matas Danés, que després d'estudiar un any a Anglaterra, quan va tornar va fundar, el 1898, el Palamós Foot-ball Club, l'entitat futbolística més antiga de Catalunya.

A la Colònia Bonmatí, es desconeix quan es va començar a practicar-hi futbol, però sí que hi ha constància que el 1924 ja hi havia un equip que competia amb el nom de Futbol Club Bonmatí.

Exactament cinquanta anys més tard, el 1974, paral·lelament a l'expansió del poble més enllà de la colònia, va tenir lloc una reunió per formar un club poliesportiu per al foment i la pràctica de l'esport que culminaria al cap d'un any amb la refundació del CF Bonmatí.

Podem dir, doncs, que el futbol a Bonmatí aquest 2024 està d'aniversaris: es compleixen 100 anys de les primeres informacions del FC Bonmatí i n'han passat 50 des dels primers moviments per refundar el club que, ara sí, s'ha anat mantenint ininterrompudament fins a l'actualitat.

Els inicis

A la Colònia sembla que es va començar a jugar a futbol a l'espai que ara ocupa la plaça Don Manuel; ara bé, aquest esport no era gaire ben vist per molts veïns, que es cansaven de canviar els vidres trencats, especialment els de la manyeria de can Casacuberta. Això va convèncer Josep Maria Bonmatí a esplanar una pineda de la seva propietat que hi havia entre el riu i les fàbriques, plantar-hi una filera d'arbres al voltant i, en un dels laterals, construir-hi uns seients. Aquest camp de les fàbriques va ser el primer camp de futbol que hi va haver i es va utilitzar (a part d'un breu espai de temps per unes desavinences i sempre que ho permetien les riuades) fins l'any 1975, quan es va inaugurar el camp de Vista Alegre.

Però quan es pot considerar que es va fundar el club de futbol a Bonmatí? La primera informació escrita que hem trobat apareix l'any 1924, en una notícia publicada el 14 de març al *Diario de Gerona de Avisos y Noticias*:

 El próximo domingo jugarán un partido amistoso, en Bonmatí, el primer equipo de la colonia de este nombre y el F. C. Fresquets, de esta ciudad.

L'amistós (Fresquets sembla que era el nom que adoptava l'equip més jove de la Unió Deportiva Gerona¹) va acabar amb un resultat favorable a l'equip local:

F. C. Bonmatí—4.
F. C. Fresquets—1.

Això fa suposar que l'afició a aquest esport ja existia abans i que la constitució del club devia ser probablement el 1923, sent els seus fundadors i primers jugadors Alfons Torras, Eusebi Ferragut, Lluís Sánchez, Emili Grabalosa, Josep Pagès (Pep Sereno), Farriol Puig, Miquel Martí, Lluís Fontané, Rogeli Padrós, Martí Antiga i Amadeu Danés.

¹ CURBET I BOJ, Jaume, *Història del futbol a Girona. Primera part. 1904-1957*. Girona: Ajuntament de Girona, 1992. Pàg. 46

Del mateix 1924 hi ha constància fotogràfica del partit disputat el diumenge 25 de maig entre l'equip local i el de l'Ateneu Social Democràtic de Girona, que depenia de la llavors preponderant empresa gironina Grober.

Equipo de Fútbol de Bonmatí, 25 de mayo, 1924 - Ateneu S. D.

Per a aquest partit els jugadors ja portaven cosit a la camiseta l'escut del club, que pels colors i els símbols recorda molt el del Barça.

Es desconeix el resultat d'aquest encontre, però Benet Valentí Guitart (1922-2005) va deixar escrit junt amb la fotografia conjunta dels dos equips (cedida per Josep Danés, fill del retratista, i conservada a l'Arxiu Benet Valentí): "Una de les noies retratades és la Dolors Saltor, que anys més tard, veient la foto, explicava que aquest dia les damiselles de Bonmatí van fer ofrena als futbolistes locals d'una mascota. El porter, l'Emili Grabalosa, la té a les mans. La Dolors Saltor assegurava que quan es va fer l'obsequi el futbol a Bonmatí ja feia un temps que es practicava."

Els dies 8 i 9 de juny del 1924, diumenge i dilluns de la segona Pasqua, es va celebrar la festa major de la Colònia d'aquell any amb el programa següent²:

Los próximos domingo y lunes de Pasqua celebrará la fiesta mayor la vecina colonia de Bonmatí, estando contratada para amenizarla la orquesta «Antiga Pep de Figueras».

El programa es el siguiente:

Dia 8.—A las 10 de la mañana, Oficio solemne en la iglesia de la colonia, cantándose una misa por la orque-ta; a las 12, sardanas a la plaza; a las 4 de la tarde, baile en el entoldado; a las 5 y media, partido de Futbol; a las 7, sardanas en

la pleza; a las 10 y media de la noche, serenata; y a las 11, baile en el entoldado

Dia 9.—A las 12 de la mañana, dos sardanas en la plaza; a las 4 de la tarde, baile en el entoldado; a las 5 y media, partido de Futbol; a las 7, sardanas en la plaza; y a las 10 y media de la noche, baile en el entoldado.

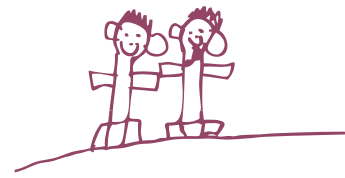
Aquesta és la primera vegada que el futbol apareix al programa de la festa. Del partit del diumenge se sap que el van disputar la Unió Deportiva Girona i l'equip Barcelonins de l'Europa, i que el conjunt gironí, sent el guanyador, es va emportar el trofeu: una copa cedida per Josep Maria Bonmatí. El partit es va disputar a l'antic camp de futbol de les fàbriques, terreny que es va servir per jugar-hi fins aproximadament l'any 1927, quan a causa d'unes diferències amb els fabricants

Josep Maria Bonmatí hi va plantar avellaners. Més endavant, però, es va tornar a recuperar.

A més de tot el que s'ha enumerat fins ara, hi ha un altre element que assenyala el 1924 com l'any de constitució de la junta directiva del FC Bonmatí: un col·leccionista d'antiguitats conserva en l'actualitat una copa que porta inscrit "Primer aniversari del FC Bonmatí. Any 1925. La Junta".

² Programa publicat al *Diario de Gerona de Avisos y Noticias* el 5 de juny del 1924

És per tot això, doncs, que es pot certificar que almenys ja fa cent anys que es va fundar el FC Bonmatí.

Tot i que no hi ha constància que participés en lligues oficials, sí que es pot dir que fins al 1937 l'equip va estar en actiu. Ara bé, l'any 1938 va quedar totalment interromput per la crida al front de la major part dels jugadors.

Un cop acabada la guerra, de mica en mica, es va tornar a recuperar l'activitat esportiva, i la primera referència que el futbol es tornava a reprendre a Bonmatí es troba en una notícia publicada al diari *El Pirineo* el dia 2 de desembre del 1939 en què es deia:

“Mañana empieza el campeonato amateur, organizado por los siguientes clubs: La Bisbal, Salt, Bescanó, Bonmatí, Inglés, San Hilario Sacalm, La Sella y Amer”.

L'aiguat de l'octubre del 1940, però, va deixar un altre cop les coses parades perquè el camp va quedar totalment destrossat. Va caldre la col·laboració de molta gent per tornar a deixar el camp en condicions. Pere Motjé ho va descriure de la manera següent a *L'Amic* (núm. 4, desembre 1987):

“...llavors sí que fou necessària la col·laboració de tot el poble per reconstruir el que el riu ens va prendre. En aquesta ocasió es va posar a prova l'entusiasme i l'esforç col·lectiu de tothom, però particularment de la Junta Directiva i de molts aficionats, entre aquests, i de forma destacada, el nostre amic Eugeni, que amb molts maldecaps i sacrificis econòmics i de tota mena, tornaren a endegar la pràctica de futbol a Bonmatí, salvant totes les traves i discrepàncies que sorgiren per aquest afer. Malauradament, el camp no quedà pas com abans, però si tenim en compte el desastre sofert, hem de convenir que es feu una obra molt bona i digna.”

Aquesta junta de què parla Pere Motjé, l'any 1941 estava constituïda, segons carta del dia 13 de febrer de la Federació Catalana de Futbol, pels membres següents:

- President: Eugeni Casacuberta Cassà
- Vicepresident: Manuel Gelada Sánchez
- Secretari: Benet Valentí Guitart
- Tresorer: Albert Surroca Soler
- Vocal: Joan Barnadas Papell

Aquest contratemps en l'estat del terreny de joc, però, no va impedir que tan sols un any i mig després, el

1942, s'escriu un dels capítols més brillants de la història del club, en quedar el primer equip campió del torneig comarcal.

Aquest títol li va valdre l'accés a les eliminatòries del Campionat de Catalunya, en què li va tocar enfrontar-se al CF Barcelona d'aficionats i jugar al vell camp de les Corts. Aquest partit va tenir lloc el 22 de març del 1942.

Una experiència molt transcendent per a la gent que la va viure, tot i que el resultat no va ser favorable, amb 6 gols encaixats per l'equip del Bonmatí.

El partit de tornada va tenir lloc la setmana següent, el dia 29 de març, a Bonmatí, on molta gent va acudir al camp. El resultat va ser més ajustat, amb 3 gols a favor del Bonmatí i 4 a favor del Barcelona, però no va ser suficient per poder passar a l'altra fase de l'eliminatòria.

A partir d'aquí el futbol a Bonmatí va anar minvant fins a quedar reduït a partits amistosos o “de costellada” però sense cap rellevància en l'àmbit competitiu.

La represa definitiva

El 1974 el nucli urbà de Bonmatí ja s'havia començat a estendre. El primer grup d'habitatges del Grup Bondia ja s'havia inaugurat el 1969 i el segon grup ja estava acabat.

També estaven acabades i en funcionament dues de les estructures bàsiques de qualsevol poble en aquells moments: l'escola, o millor dit l'agrupació escolar, que des del curs 1972/73 agrupava les escoles de la Colònia Bonmatí, Vilanna, Constantins i Sant Julià; i l'església, que va ser consagrada el 23 de desembre del 1973.

Faltava només cobrir la branca lúdica i esportiva, que és el que es va intentar resoldre aquell any 1974. Per això, el dia 17 de juliol es va dur a terme una reunió convocada per l'Eugeni Casacuberta a l'efecte de

proposar la constitució d'un club poliesportiu per al foment i la pràctica de l'esport.

Aquesta reunió va tenir lloc a la sala catequística i hi varen assistir un total de 34 persones, que varen acordar:

- Donar a l'acta caràcter de Junta Fundacional del CLUB POLIESPORTIU BONMATÍ, essent l'esport principal el futbol, assumint els assistents a l'acte la qualitat de promotors d'aquesta.
- Aprovar els estatuts que havien de regir el club.
- Sotmetre a aprovació per la Federació Espanyola de Futbol, com a esport principal, els estatuts, i com a secundàries les federacions de bàsquet i de natació.
- Proposar a la federació que nomenés com a president, vicepresident i secretari del club: Josep Pibernat Fortià, Josep Pujolràs Rigall, Joaquim Quer Coll i Manuel González Sánchez.
- Per la part de bàsquet i natació, com a esports secundaris, es va proposar nomenar: Francesc Caparrós Fernández, Catalina Torrent Güell i Agustí Busquets Condom.

La part del bàsquet, tot i que es va intentar impulsar-la, no va arribar a prosperar.

Pel que fa a la natació, en aquells moments hi havia la intenció de construir una piscina municipal, però tampoc es va poder portar a terme.

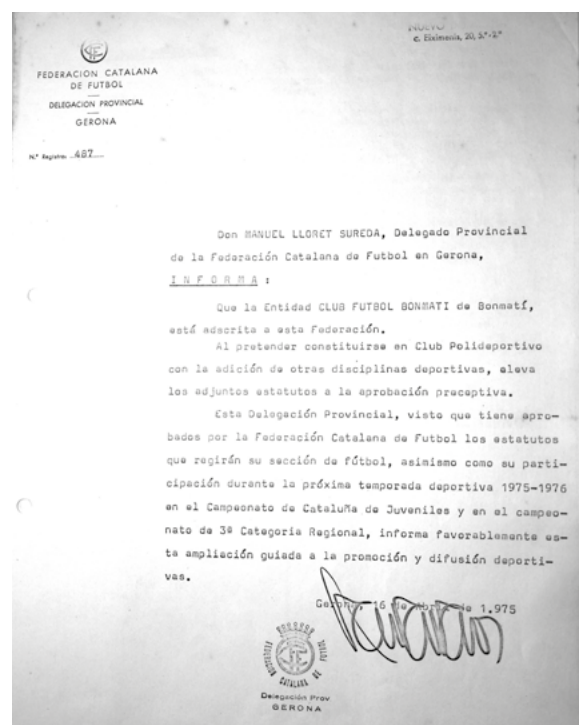
I amb relació al futbol, tot i que la idea inicial era reprendre l'activitat ja l'any 1974, es va veure que era massa precipitat i que primer s'havia de fer una planificació ordenada de l'entitat i tenir a punt unes instal·lacions adequades.

—El pasado año —dice el señor Pujolràs— ya teníamos que competir, pero nos faltaban ultimar unos detalles que yo considero importantísimos, como son la adecuada puesta a punto del campo de fútbol y la planificación ordenada de la entidad³.

Així, doncs, el 1974 ja es van iniciar els tràmits perquè la Federació Catalana de Futbol registrés el club i la nova junta directiva. A aquesta sol·licitud calia adjuntar-hi el vistiplau de les autoritats, com es pot veure en la carta del 5 de setembre del 1974 signada pel llavors alcalde d'Amer, Joaquim Planella Güell.

I en data 16 d'abril del 1975, la Federació Catalana de Futbol comunica l'aprovació definitiva del Club Futbol Bonmatí i la seva inscripció per competir a tercera regional i al campionat provincial juvenil.

³ Fragment d'una entrevista a Josep Pujolràs Rigall publicada per Narcís Planas a Los Sitios el dia 21 d'agost del 1975.

El dia 22 de juny s'obria el llibre d'actes del club tot destacant:

En Bonmatí a 22 de junio de 1975 a las 12 horas, reunidos en la sala Catequística, la junta directiva del C.F. Bonmatí formada por el presidente D. José Pibernat Fortià, vicepresidente D. José Pujolràs Rigall, secretario D. Antonio Vélez Artigas y tesorero D. Joaquín Quer Coll, con carácter extraordinaria para dar inicio en la temporada 75-76 a la reanudación de las actividades futbolísticas oficiales después de largos años ausentes de ellas.

Pel que fa a equipaments esportius, la construcció i posterior inauguració del nou camp de futbol situat a la part alta del poble, el camp de Vista Alegre (actualment carrer de Sant Grau), s'ha de considerar també un impuls i un aspecte clau per a la revifalla del CF Bonmatí. En aquell emplaçament, el terreny

deixava d'estar exposat a les adversitats que causaven els aiguats o bé els conflictes amb els propietaris de les fàbriques.

L'habilitació del nou camp es va ultimar el 1975 i la inauguració es va organitzar per al dia 31 d'agost del mateix any amb un partit entre el Bonmatí i l'Amer, però a causa del mal temps l'acte es va haver de suspendre i va quedar ajornat fins al dia 8 de desembre, quan la competició ja estava en marxa, i la consolidació del CF Bonmatí també.

En resum, doncs, podem considerar que aquest 2024 hi ha dues efemèrides a celebrar: el centenari del futbol a Bonmatí i el cinquantenari dels preparatius per a la restitució del club esportiu i l'afició que ha perdurat fins als nostres dies.

Josep M. Quer Canaleta i Mei Bescó Esteve

Fotos construcció camp futbol any 1975 Arxiu Benet Valentí

Santa Maria de Calders

▲ Imatge de Santa Maria de Calders. Abril del 2016

Santa Maria de Calders forma part de Constantins (Sant Gregori) i tradicionalment depenia de la seva parròquia, Sant Vicenç.

La menció més antiga que es coneix en relació amb Santa Maria de Calders, també anomenada de Tinyoses, correspon a mitjans del segle XII. L'any 1157 apareix documentada per primera vegada la cellera de Tinyoses¹ al voltant de la capella de Santa Maria de Calders. L'espai agrari d'aquella zona va ser objecte d'una intensa producció vinícola sobretot durant el segle XIV de la mà de la família Bell-lloc.

Les celleres —també denominades sagreres— eren uns petits edificis destinats a emmagatzemar collites i altres béns que s'ubicaven a la sagrera o atri, espai que envoltava l'església corresponent a un radi de 30 passes, i que, segons els concilis de Pau i Treva, gaudia de l'estatus d'asil eclesiàstic i protecció episcopal.

La petita capella d'origen romànic (s. XII-XIII) és de planta rectangular i absis posterior semicircular llis.

Les parets són de maçoneria amb restes d'arrebossat de calç a les façanes. La coberta és de teula àrab a dos vessants, acabada amb un ràfec de doble filera de teula. Per la banda de la façana principal hi ha adossat un habitatge privat però deixant un petit espai cobert per accedir a l'interior de la capella per una porta dovellada. A la part superior de la façana principal hi ha un campanar d'espadanya sense campanes. L'interior de l'església s'estructura en una sola nau, coberta amb volta de canó enguixada i absis semicircular posterior. Gràcies a un parell d'imatges conservades podem apreciar quina era antigament la decoració de l'absis, i com ha canviat amb el pas dels anys.

Els canvis de l'absis

Cap al 1920, l'absis estava presidit per un retaule barroc, d'autor desconegut i datat el 1708 (com s'indica clarament a la part superior del mateix retaule) amb una talla de fusta representant la verge de la llet al centre i diferents pintures al seu voltant.

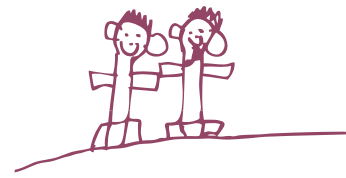

▲ Imatge de l'altar de Santa Maria de Calders del 1921.

Fons Tomàs Carreras i Artau, Arxiu de la Institució Milà i Fontanals de Recerca en Humanitats.

En línia: <http://simurg.csic.es/view/990001134230304201>

¹ Un nom certament curiós. Segons el Diccionari és un adjectiu per descriure una persona avara o menyspreable, però sembla que també s'anomena així la boira molt espessa, i és que segons el folklore català "tot indret amb boira és la llar de la Tinyosa, un ésser d'aparença femenina i gairebé transparent. Malgrat que pugui semblar una criatura bondadosa, busca nens perduts per endur-se'ls al seu cau i xuclar-los fins a empassar-se'ls". Extret de PRATS, Joan de Déu i PADILLA, Maria. *El gran llibre de les criatures fantàstiques*. Ed. Comanegra, Barcelona. Març 2021 3a edició.

L'absis estava pintat amb un cel estrellat clar i la part inferior més fosca. Unes baranes de fusta separaven l'altar de la nau, on els feligresos s'asseien al banc que els corresponia i que ja tenien marcat amb el nom familiar.

A la següent imatge dels anys 60 podem veure que la seva aparença ha canviat totalment. És de suposar que durant la Guerra Civil tant el retaule com la imatge de la verge i el mateix cel estrellat van ser destruïts. Degut a les penúries econòmiques, l'absis es va decorar d'una manera molt més sòbria amb una nova talla de la verge de la llet i dues imatges de sants, la de sant Francesc Xavier (a l'esquerra) i la de sant Josep (a la dreta). El cel estrellat es va pintar de nou (aquesta vegada més fosc que l'original) i es van instal·lar unes noves baranes de fusta. A la imatge no s'aprecia, però després de mantenir converses amb diferents veïns es pot confirmar que els bancs continuaven portant el nom de les famílies més importants de la rodalia.

A principis del segle XXI a l'absis s'hi va fer el que per ara és l'últim canvi. La pintura estrellada i l'arrebossat de calç van deixar pas a la pedra vista, es van eliminar les baranes de fusta i es va deixar com a única imatge una nova talla de la verge de la llet amb faccions més modernes.

L'aplec

Quan acaba l'hivern i despunta la primavera, l'església obre les portes per celebrar el seu aplec. L'últim diumenge de març coincidint amb la celebració de l'Anunciació (25 de març) els veïns de Constantins i de Bonmatí i els d'altres poblacions veïnes es reuneixen per assistir a l'ofici, on es beneeixen els pans que es repartiran en acabar la litúrgia i cantar els goigs en honor a la verge, però també per fer comunitat, retrobar-se antics i nous habitants, posant-se al dia de la seva vida o compartint records del lloc.

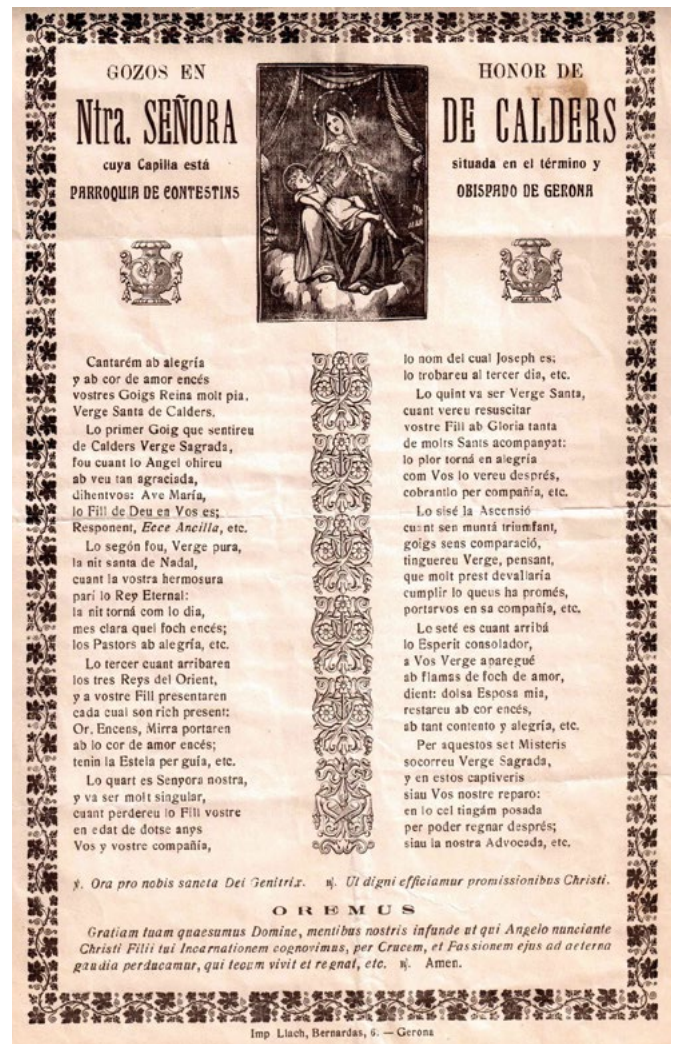
Anna Serrat Graboleda

▲ Imatge de l'altar de Santa Maria de Calders feta cap als anys 60 del segle XX

▲ Imatge actual de l'altar de Santa Maria de Calders. Abril del 2024

▲ Fullató dels Goigs en honor a la verge de Calders

Mn. Joan Solà i Triadú

Mn. Joan Solà, el 2011, poc abans de deixar les parròquies de Bonmatí, Sant Julià, Vilanna i Constantins.

Mn. Joan Solà Triadú va morir el 8 d'abril passat, a l'edat de 95 anys.

Havia estat rector de les parròquies de Bonmatí, Sant Julià i Constantins entre els anys 2006 i 2011, en substitució de Mn. Àngel Pla, que es va jubilar per raons de salut.

Havia nascut a Llanars el 25 de març del 1929. Va cursar els estudis eclesiàstics al Seminari de Girona.

Va ser ordenat prevere el 31 de maig del 1952. Després d'un any com a vicari a Figueres, va ser nomenat ecònom de Tregurà i encarregat de Setcases. El 1957 va ser primer regent i després ecònom de Sant Sadurní de l'Heura. El 1961 va ser nomenat ecònom de Riudarenes i el 1962 també es va fer càrrec de l'Esparra. Del 1967 al 2002 va ser primer ecònom i després rector de Tordera i encarregat de Vallmanya.

Al llarg d'aquests anys Mn. Joan Solà va compaginar aquests serveis parroquials amb altres tasques pastorals, i el 1985 es va doctorar en dret canònic a la Universitat de Navarra.

Durant la seva estada a Tordera va estar molt vinculat a l'activitat cultural i esportiva del poble. Així, va ser president "provisional" del Club Patí Tordera durant les temporades 1993-1995 i també va ser un dels impulsors de la construcció del Pavelló Parroquial l'any 1979. A Ràdio Tordera va engegar La veu de la parròquia, un dels programes més antics de l'emissora local i que continua en antena.

Des del 1983 Mn. Joan era jutge diocesà i des del 2002, canonge del Capítol de la catedral de Girona.

Del 2002 al 2006 va ser vicari episcopal per a l'administració dels béns eclesiàstics i la gestió de l'economia diocesana i ecònom diocesà i també, durant un any d'aquesta etapa, rector de Medinyà i Vilafreser.

En el moment d'arribar a Bonmatí havia deixat per raons d'edat l'administració econòmica del Bisbat, però veient-se encara amb forces per continuar amb la tasca sacerdotal va demanar poder portar alguna parròquia a prop de Girona que li permetés continuar també les seves tasques com a canonge de la catedral.

Es dona la circumstància que el seu germà Lluís, traspassat el desembre del 2022 [vegeu L'Amic, núm. 51], també s'havia encarregat de l'església de Sant Julià, entre el 1968 i el 1970. Un dels fets més rellevants durant l'estada de Mn. Joan Solà a Bonmatí va ser la participació en la restauració de la imatge de la marededeu i l'altar de la capella de Calders. El 2011 es va jubilar i va ser substituït per Mn. Martirià Brugada.

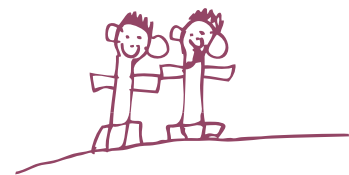
▲ Mn. Joan Solà (a l'esquerra) junt amb el seu successor, Mn. Martirià Brugada, i el seu predecessor, Mn. Àngel Pla (assegut), l'any 2013, en la celebració del 40è aniversari de la consagració de l'església parroquial de Santa Maria de Bonmatí.

L'any 2021 encara va poder ser present a la reunió per al preacord de compravenda del Pavelló Parroquial de Tordera entre el Bisbat i l'Ajuntament, que es va dur a terme a la seu episcopal de Girona, presidida pel bisbe Francesc Pardo.

En el moment de la seva mort, Mn. Joan Solà residia a la residència sacerdotal Bisbe Sivilla de Girona.

▲ Mn. Joan Solà saluda l'alcalde de Tordera, Joan Carles Garcia, al final de la reunió

M. José Medina Bonora, la primera farmacèutica de Bonmatí

La M. José Medina ha estat la primera farmacèutica que ha tingut Bonmatí i actualment està jubilada. Amb aquesta entrevista la coneixerem encara més i recordarem el seu accent valencià i la seva manera de parlar tan característica per a nosaltres. D'aquesta manera es presenta a si mateixa: “Soc la M. José Medina Bonora, soc valenciana i també em considero catalana. El meu marit és en Joan Alabort Martí, amb qui tinc dos fills, en Joan i l'Arnau. La meua jove es diu Adriana i tenim una neta, que es diu Amèlia.”

Ens pots explicar qui és la M. José Medina?

Soc una farmacèutica valenciana que va venir a Catalunya a desenvolupar la seua professió, obrint una farmàcia a Bonmatí el gener del 1986¹. He desenvolupat la meua tasca de farmacèutica fins a la meua jubilació, l'agost del 2023. Per això em considere tan valenciana com catalana, ja que porte més temps aquí que a València. Vaig nàixer a Polinyà de Xúquer (Ribera Baixa), a on em vaig criar, fins que els meus pares varen decidir donar-me una educació en un col·legi privat, Nuestra Señora del Loreto, amb només 10 anys d'edat, i en vaig sortir havent acabat el batxillerat. Després vaig fer la carrera de farmàcia a la Universitat de València.

Em vaig casar l'agost del 1981 amb en Joan Alabort, que és llicenciat en químiques i ha fet de professor de secundària a l'institut de la Bisbal d'Empordà fins a la seua jubilació. El meu fill gran, en Joan, va nàixer a València l'any 1985, i l'Arnau va nàixer aquí, l'any 1989. La seua infantesa i l'adolescència l'han passat a Bonmatí, fins que van anar a Barcelona a fer les seues respectives carreres. Ara tots dos són enginyers: en Joan, enginyer en informàtica per la Universitat Autònoma de Barcelona i doctor en informàtica per l'Imperial College de Londres, i l'Arnau és enginyer en telecomunicacions per la Politècnica de Barcelona. Tots dos viuen i treballen a Londres.

Em considero una persona normal, sense ninguna extravagància. Me podria definir com discreta, honesta, responsable i amb una forta personalitat.

▲ El dia del seu casament, en companyia dels seus pares.

Quines són les teves aficions?

La meua principal afició, si se'n pot considerar així, ha estat cuidar els meus fills i encaminar-los per la vida, tasca difícil per a totes les mares però plena de satisfaccions. M'agrada molt viatjar i planificar viatges. Soc filla única i amb els meus pares, que també els

¹ En l'acta del ple de l'Ajuntament del 6 de maig del 1985 es fa constar que al Col·legi de Farmacèutics de Girona “s'està tramitant l'obertura d'una farmàcia sol·licitada per aquesta població”. En el programa de la festa major d'aquell mateix any, el consistori comunica que ja s'ha aprovat la creació de l'oficina de farmàcia però lamenta que “llàstima que aquesta no hagi pogut ser ocupada encara”. No obstant, al cap de poc més de mig any l'establiment farmacèutic ja era una realitat.

agradava molt viatjar, fèiem grans viatges per Espanya i l'estranger en una caravana. L'esperit de viatjar m'ha acompanyat tota la vida i des que estic jubilada viatge sovint a Londres i faig alguna escapada a València.

Actualment gaudisc molt de la lectura i sempre necessite tenir un llibre a les mans. M'agrada caminar, soc una enamorada del mar i aquest any també m'he apuntat al gimnàs. També m'he iniciat en l'aprenentatge de l'anglès, tasca difícil per a mi.

Coneixies el municipi de Sant Julià del Llor i Bonmatí?

No, no en tenia ni idea. Vaig demanar informació a través de l'INE (Institut Nacional d'Estadística) sobre el nombre d'habitants del poble. També vaig demanar informació a l'Ajuntament, on em varen posar totes les facilitats, ja que estaven molt contents de tenir farmàcia i jo, per descomptat, d'instal·lar-la.

Per quina raó vas obrir una farmàcia a Bonmatí i no en un altre lloc?

Quan vaig acabar la carrera tenia moltes ganes de treballar com a farmacèutica, era la meua il·lusió. Dedicar-me a la indústria no m'atreia. I per això vaig començar buscant farmàcies per la província de València, però estaven molt sol·licitades i els traspessos no abundaven. Llavors vaig recordar les dues companyes amb qui havia compartit habitació en la Residència. Amb una d'elles ja havíem compartit també internat en el col·legi de Nuestra Señora del Loreto, era la meua gran amiga. Aquesta noia va tindre la sort de treballar en una farmàcia i després va aconseguir tindre la seua pròpia en el seu poble. L'altra no trobava res i juntament amb el seu núvio, que també era farmacèutic, varen obrir una farmàcia al País Basc; varen ser ells qui em varen indicar més o menys quins eren els passos a seguir. A partir d'allí vaig començar a mirar pel País Valencià i Catalunya i vaig vindre a parar a Bonmatí sense saber si em quedaria o no. L'acollida de la gent de Bonmatí va ser molt bona i m'hi vaig quedar a viure amb la meua família. I com que el meu marit ja treballava a Ensenyament al País Valencià, va poder demanar el trasllat a la Bisbal d'Empordà i va tenir la seva plaça al cap d'un any i mig. Vaig vindre amb els meus pares, que ja estaven jubilats, i a l'obrir la farmàcia em varen poder ajudar amb el meu fill Joan, que tenia només tres mesos.

Recordes el dia que vares obrir-la?

Ho recorde perfectament: va ser el 30 de gener del 1986. La meua família i jo estàvem a la fonda Selga d'Anglès i quan ens vàrem despertar queien volves de neu. Quina il·lusió que ens va fer! Seguidament tots nosaltres vàrem anar cap a Bonmatí a preparar el pisolabis per celebrar l'obertura de la farmàcia en companyia de la gent del

poble, l'alcalde, Josep Vidal, i mossén Àngel Pla. També vàrem convidar els farmacèutics dels voltants. Una vegada a Bonmatí, va començar a nevar de valent i les carreteres començaven a estar malament, i esperàvem l'inspector de farmàcia, que ens va trucar dient que no venia amb aquelles condicions. El meu marit finalment va anar a buscar-lo i així vam poder inaugurar la farmàcia.

Aquella setmana va ser molt complicada per les destrosses que havia provocat la nevada: varen caure arbres i ens vam quedar incomunicats.

Començament difícil, amb un nen de tres mesos, sense llum ni calefacció, ja que ho teníem tot elèctric tant a la farmàcia com al pis de lloguer. Vaig estar molt agraïda als veïns de la colònia, que es varen bolcar a ajudar-nos. Recordo perfectament en Ventura Roura, el marit de l'Àngela Nadal, que em va portar una estufa de butà... En fi, tota una odissea en un poble que no coneixia i on no em coneixien.

▲ El seu fill Joan, al mostrador de la farmàcia, poc temps després de l'obertura.

Quins eren els requisits que es demanaven per obrir una farmàcia nova: nombre d'habitants, distància respecte a una altra farmàcia propera...?

Ser llicenciada en farmàcia i estar col·legiada, enviar instàncies al col·legi farmacèutic i esperar que la junta ho aprovés, trobar un local que complís uns requisits per adequar-lo i algun tràmit més. L'aprovació va tardar uns sis mesos i adequar el local, un any, més o menys.

Respecte a les distàncies entre farmàcies, és un requisit que s'exigeix en pobles grans.

Et va costar adaptar-te a la gent i al poble?

La veritat és que no, encara que jo venia de València i a casa sempre havia parlat el valencià. Al col·legi estudiàvem el castellà també, però vaig decidir parlar el català, que és la mateixa llengua que el valencià,

encara que tinga diferents accents i paraules. Tot i que el català de Girona és una mica més tancat que el de les províncies de Catalunya, ho entenia gairebé tot. No obstant, jo notava que als clients a vegades els costava entendre'm bé. Per exemple, si em deien: "Me fa mal el coll", jo no entenia la gola, sinó les cervicals, i preguntant més sempre acabava aclarint-ho.

Jo sabia el que era viure en un poble i en una ciutat, ja que havia viscut als dos llocs. Així que el meu esperit aventurer em va fer decidir quedar-me i adaptar-me perfectament al poble.

Com ha estat la teva relació amb el veïnat?

La meua relació ha estat molt positiva. He notat que els meus clients dipositaven la seua confiança en mi, m'han valorat tot el que he pogut fer per ells. Sempre he prioritzat el pacient abans que el client. Els meus anys al capdavant de la farmàcia de Bonmatí han sigut un plaer, he treballat a gust i he disfrutat de la gent i de la meua faena. En general el poble s'ha bolcat en mi i jo en ells, sempre intentant ajudar en tot el que he pogut. Estic satisfeta de la faena feta.

▲ *Amb el seu fill Arnau.*

Com has compaginat la vida professional amb la personal?

Ha sigut complicat, sobretot els primers anys, que estava tota sola a la farmàcia. El meu marit treballava a la Bisbal donant classes i jo m'ocupava de la farmàcia, els nens, la casa... Quan els nens eren petits vaig necessitar ajuda per cuidar-los: a en Joan el va cuidar la Dolors Puig i a l'Arnau el va cuidar la Marí, la dona d'en José Rodríguez. Després, quan els nens ja anaven al col·le, jo els recollia i me'ls emportava a la farmàcia fins que arribava el seu pare.

Vos contaré una anècdota... Un dia, a les 5 de la tarda, es va presentar la Mariona, la inspectora de farmàcia, i, és clar, jo havia de recollir els meus fills a aquesta hora. "I ara com ho faig?" Total, li vaig explicar a la Mariona que havia de recollir els meus fills al col·legi i li vaig dir: "Queda't a la farmàcia com si fos teua." Vaig anar a recollir els nens i

els vaig dir: "Tinc la inspectora a la farmàcia, porteu-vos bé!", ja que eren molt moguts. I mira si em van creure que la Mariona, quan va acabar la inspecció, em va dir: "Tens uns nens molt ben educats." Jo vaig contestar: "Tots els dies no són iguals." I vàrem riure totes dues.

Quants anys has estat al capdavant de la farmàcia?

Hi he estat 37 anys i 6 mesos. Des del gener del 1986 fins al 31 de juliol del 2023.

Quines tasques fa la farmacèutica, a més de recomanar i vendre medicaments?

La farmacèutica és una professional de la salut. A part de dispensar i recomanar els medicaments que s'emporta el pacient, sobretot ha de vigilar les incompatibilitats que pugui tenir el polimedicat; donar confiança al pacient i intentar assegurar-se que tinga clar per a què serveix cada medicament i com se l'ha de prendre: en dejú, després dels àpats... I si coneix el pacient, com és el meu cas, informar-lo si està prenent algun altre medicament sense recepta, com per exemple algunes plantes medicinals, i analitzar si són incompatibles.

Els primers anys de la farmàcia feia moltes fórmules magistrals, com pomades, càpsules... Vaig tindre un pacient a qui li preparava totes les càpsules que li receptava l'oncòleg i em vaig sentir satisfeta d'haver-lo ajudat a sortir-se'n. També he preparat SPD (sistema personalitzat de dosificació), sobretot per als polimedicats. Són uns pastillers especials per controlar i dosificar la medicació; això sí, sempre amb el consentiment del pacient o del representant legal.

També he fet formació per a la gent gran del poble, des del principi que ho va implantar el col·legi farmacèutic en coordinació amb l'Ajuntament. Vaig fer unes dotze xerrades, sobre temes com el bon ús dels medicaments, la hipertensió, la salut bucal...

Al llarg de la meua vida laboral he fet molts cursos de formació al Col·legi de Farmacèutics per estar al dia de les novetats, sobretot en farmacologia.

▲ *Moment d'una de les xerrades informatives destinades a la gent gran i promogudes pel Col·legi de Farmacèutics que va realitzar al poble.*

He hagut d'adaptar-me als ordinadors: passar de la recepta en paper a la RE (recepta electrònica) i a totes les aplicacions requerides, adaptant-me als nous temps. De la RE a tota la transformació que hi va haver per la covid: protocols a seguir a l'hora de dispensar certs medicaments, fer arribar els medicaments a la gent que no podia desplaçar-se... Les proves de la covid s'havien de plasmar a l'ordinador perquè quedessin en l'historial de salut de cada pacient.

La farmacèutica també fa protocols d'hipertensió, informant el pacient de quantes pastilles ha de prendre i quan.

El més pesat i rutinari són els temes burocràtics del dia a dia: el control de les factures, la compra d'especialitats als proveïdors, la conservació, la caducitat...

Quina és la situació més complicada que has viscut a la feina?

La pandèmia, sens dubte. Era una situació nova, ningú no sabia què fer, no teníem prou mascaretes i si n'aconseguíem alguna era a preu d'or. Tots estàvem desbordats i espantats i nosaltres, els professionals, igual o més. Havies de mostrar calma quan tu no en tenies; despatxàvem i netejàvem contínuament. Era una situació anòmala i impotent. Malgrat tot, jo com a farmacèutica i l'Elisabet com a auxiliar, vàrem estar al peu del canó sense fallar-li a ningú; o això crec. Quan algú estossejava a la farmàcia, tots quedàvem ben espantats malgrat portar la mascareta; veies les cares de por de la gent.

Vàrem treure totes les forces que teníem amagades encara que no ho sabíem.

▲ Amb l'Elisabet Escavias, equipades amb l'equip de protecció individual que es requeria durant la pandèmia.

Què és el que més t'ha agradat de la teva feina?

Sentir-me útil ajudant la gent. Aconsellar dintre les meues possibilitats tots els pacients sense discriminació i sempre amb la discreció que es mereixien tots.

▲ Amb la família, l'últim dia de feina abans de la jubilació.

Tens alguna anècdota divertida d'alguna vivència al llarg d'aquests anys?

Per exemple recordo una pacient gran que se m'emportava molt sovint una botella de litre d'un laxant que és molt dolç. Li vaig preguntar quantes cullerades se'n prenia al dia i em va respondre que cap, que el metge li havia recomanat que l'utilitzés per rentar-se "les parts" i que cada dia a la nit ho feia.

Un senyor, quan portava només una setmana amb la farmàcia, em va demanar una botella d'esperit de vi i li vaig dir que no en tenia. El senyor em va assenyalar totes les botelles d'alcohol que tenia davant el mostrador!

Com va ser l'últim dia de farmacèutica?

L'últim dia va ser molt emotiu, obrint i despatxant com sempre, despedint-me dels clients amb abraçades i petons... Vaig estar acompanyada de la meua família, en Joan, els meus fills, la nora i la neta, fent-me fotos de record. Va ser molt emocionant després d'un període tan llarg de temps treballant cada dia allà mateix.

Com vius aquesta nova etapa, la de la jubilació? Trobes a faltar el contacte directe que tenies amb els clients i les clientes de la farmàcia?

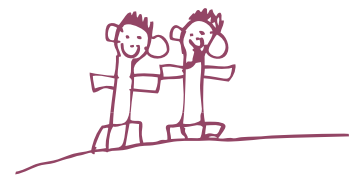
Per descomptat que trobe a faltar el contacte amb els clients, ja que la majoria d'ells formaven part pràcticament de la família. La nova etapa estic assumint-la, que no és gens fàcil després de tants anys fent de farmacèutica. Però ara he començat una nova etapa de la meua vida diferent, gaudint més del temps lliure.

T'agradaria compartir alguna cosa amb els lectors i lectores de la revista L'Amic?

Voldria donar les gràcies a tots els meus clients i clientes de Bonmatí, les Serres, Constantins, Vilanna, Trullàs, Mas Llunès... Em sento molt contenta i satisfeta d'haver-los pogut ajudar.

Des de la revista L'Amic, volem agrair a la M. José que hagi contestat amb tanta sinceritat i transparència les preguntes que li hem fet. Li desitgem una felicitat i saludable nova etapa gaudint de la família i del temps lliure, amb l'alegria innata que sempre l'ha caracteritzat.

Rosa Taberner i Bosch

APPS col·laboratives

En la meua època d'estudiant de biologia –ha plogut molt des d'aleshores– no coneixíem internet ni teníem ordinadors o mòbils.

El professor de zoologia, aprofitant que estava fent una tesi doctoral sobre formigues, ens va obligar a fer un treball d'aquests insectes. No ens va donar l'opció de triar cap altre animal dels milers d'espècies conegudes. Havíem de recollir formigues del nostre municipi, classificar-les, descriure la forma i la ubicació dels formiguers, juntament amb altres detalls que ja no recordo. Va disposar d'una legió d'estudiants que recollia mostres i dades de formigues de tota la província, durant tots els anys que va estar fent la seva tesi, sense haver de sortir del seu despatx i amb un cost de zero pessetes de l'època.

Aquesta anècdota em serveix per explicar què són i quin objectiu tenen les apps col·laboratives de les quals tracta aquest article.

Són aplicacions que permeten registrar dades d'arreu d'un territori gràcies a milers de perso-

nes que voluntàriament recullen i ofereixen informació. Un cop recollida de manera objectiva, es gestiona en diferents centres i permet crear coneixement.

Algunes de les aplicacions més conegudes, com les que us exposo a continuació, estan relacionades amb l'àmbit científic.

Mosquito Alert

Aquest projecte de ciència ciutadana està coordinat pels centres d'investigació pública del CREAF (Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals), la Universitat Pompeu Fabra (UPF), ICREA (Institució Catalana d'Investigació i Estudis Avançats) i el CEAB-CSIC (Centre d'Estudis Avançats de Blanes). El seu objectiu és

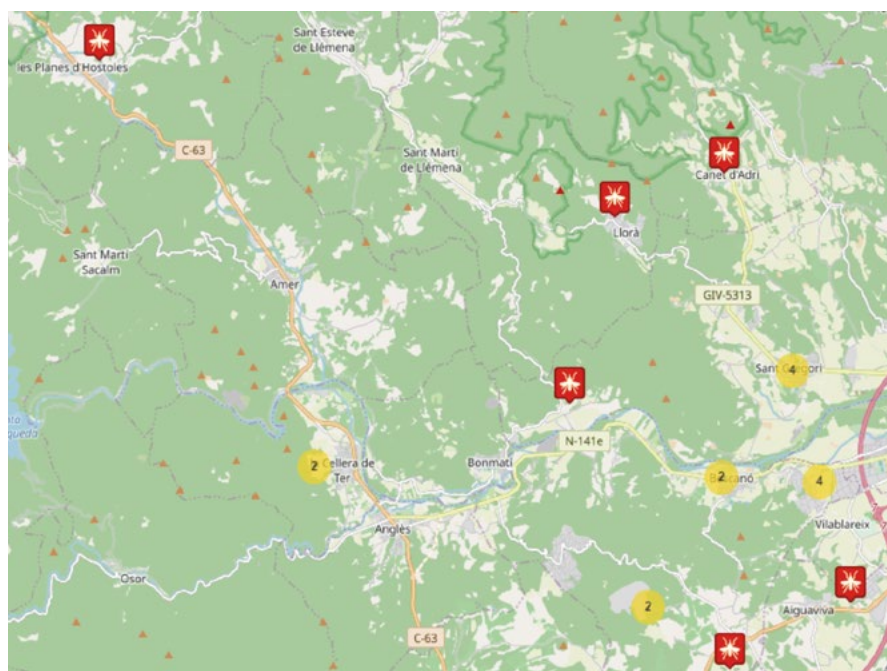
vigilar i lluitar contra l'expansió de mosquits invasors. Sobretot dels que poden transmetre malalties com el dengue, la febre del Zika o la del Nil.

Amb aquesta app es localitza i vigila el mosquit tigre i el de la febre groga, entre altres.

Qualsevol persona pot facilitar informació, mitjançant fotografies, de la localització dels mosquits esmentats i dels seus llocs de cria en els espais públics. D'aquesta manera es pot ajudar els científics a estudiar per on s'expandeixen i a predir la seva futura presència en zones on encara no han arribat.

Un equip d'entomòlegs valida les fotografies rebudes i notifica els resultats als participants.

El resultat es publica en un mapa públic que es pot consultar i descarregar.

Font: <https://webserver.mosquitoalert.com/static/tigapublic/spain.html#/es/>

Font: https://www.mosquitoalert.com/wp-content/uploads/2018/05/Mosquito-Alert-Poster-CA_2018.pdf

Si al mapa del litoral hi ha un pin verd, això vol dir que no hi ha cap risc.

Font: <https://www.meridiano180.com/medjelly-en-que-playas-hay-medusas/>

LiquenCity

Els líquens són molt bons bioindicadors perquè són molt sensibles a la contaminació atmosfèrica. La diversitat de líquens que habiten una zona està relacionada amb la qualitat de l'aire.

Per col·laborar en aquesta recollida de dades cal buscar líquens epífits (viuen sobre els arbres), fer-los una foto i penjar-la a Natusfera. Actualment només es recullen mostres de Barcelona i Madrid.

MedJelly

Aquesta aplicació proporciona informació diària i a temps real de la presència de meduses a les costes catalanes. També conté informació actualitzada i vali-

dada per experts de l'Institut de les Ciències del Mar referida a aquest tema.

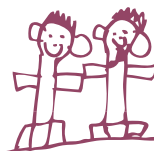
Es descriu els tipus de medusa que habiten a la zona, el nivell de perillositat i el tractament bàsic en cas de picada. Conté un canal de comunicació amb experts de dermatologia i toxicologia de l'Hospital Clínic de Barcelona i en el cas que algú hagi rebut una picada de medusa els pot preguntar dubtes.

Al nivell local, al nostre municipi hi ha un grup de WhatsApp de veïns que avisen si hi ha persones, vehicles o moviments estranys. L'objectiu és que la gent estigui alerta i pugui evitar possibles robatoris. També n'hi ha un altre que denuncia les males olors, sorolls... de l'empresa de reciclatge de bateries Exide. Ambós casos serien a les beceroles d'unes possibles app col·laboratives. Només caldria fer un recull de la informació i extreure'n conclusions: dies, hores, zona, descripció del que s'ha vist, olorat...

Penso que aquest tipus d'apps són molt útils perquè permeten que petites accions de milers de ciutadans anònims ajudin a obtenir moltíssimes dades i a generar coneixement entre tots.

Marta Cos Sagú

Un país en conflicte, sí, però en guerra...?

L'Helena Ribas Surroca (Bonmatí, 1979), després d'estudiar a l'Escola de Mitjans Audiovisuals de Barcelona, se'n va anar a València, on va entrar a treballar en una televisió local. Allà hi va fer de tot. Posteriorment, de tornada a Barcelona, va fer de càmera per a una productora d'audiovisuals i també substitucions a TV3, i es va acabar especialitzant en informatius. L'any 2023 se li va presentar una oportunitat: anar a treballar a Israel. "Ha sigut, si no la millor, una de les millors experiències de la meua vida. Jo quasi diria la millor..." Així ho resumeix.

L'estiu del 2023, l'Helena veu un anunci que busquen un càmera per anar 6 mesos a la delegació de TV3 al Pròxim Orient, a Jerusalem. Tot i que té pendent passar un procés de selecció a TV3, s'hi presenta. I l'escullen. "La Roser Oliver [la corresponsal de TV3 al Pròxim Orient] va venir a l'agost i, abans d'anar jo cap allà, ja ens vam conèixer."

El mes de setembre del 2023, arriba a Israel i s'instal·la en un pis a Jerusalem. "Israel és un país bastant dur a nivell de tracte, és un país creat amb gent de tot arreu, no és gent que estigui arrelada allà, i en general no són amables. En canvi, els palestins són una altra cosa, són més mediterranis i sempre t'acullen amb el típic cafè, et comparteixen el poc que tenen... Ara, a la vegada, Jerusalem en concret és una ciutat molt interessant, perquè té la Ciutat Vella, on hi ha els 'quatre quarts': els musulmans, els cristians, els jueus i els grecoortodoxos, i conviuen les quatre religions allà, tancades entre muralles. M'agradava molt la sensació d'estar allà perquè era com viure en una distopia. Jerusalem està ple d'ultraortodoxos (un 30% dels habitants ho són) i al carrer tot eren homes mudats, amb barret, rínxols... I les dones, com que s'han de rapar quan es casen, totes anaven amb mocadors molt xulos o amb perruques... (Un altre tema molt contradictori: les dones s'han de rapar el cap per no ser atractives per a altres homes però, en canvi, es posen perruques i continuen sent atractives!). I tots, els jueus, però també els palestins, tenen 7, 8 o 9 criatures... A Jerusalem, sortir al carrer era com estar en un altre món."

Just al setembre esclata la crisi dels refugiats que arriben a Armènia des de l'Alt Karabakh, atacat per l'Azerbaidjan. "Vam haver de fer un viatge d'una setmana per cobrir aquest tema. I ja em van dir que això seria habitual, que hauríem d'anar fent viatges..."

▲ Sderot, el 9 d'octubre del 2023, dos dies després del "dissabte negre".

El 4 d'octubre l'Helena agafa un avió cap a Barcelona, el dia 5 fa la prova de TV3 i el 6 torna en un vol cap a Israel, al vespre. El dia 7, ja a la seva habitació, la desperten moltes sirenes. "Vaig pensar que hi devia haver hagut un accident molt fort..." Es lleva i agafa el mòbil: "Tenia un piló de trucades de la Roser." Li truca: "–Helena, estàs bé? Ets a Jerusalem? T'estava buscant. Israel acaba de declarar el país en guerra i hem d'entrar en directe." Ara ho entenia tot. "Ningú m'havia dit que hi ha un tipus de sirenes que són les que t'avisen que hi ha un míssil en camí i que has de buscar un refugi i, sobretot, allunyar-te de les finestres. Quan vaig ser a l'oficina i van sonar més alarmes,

allà teníem un refugi al davant i hi vam anar, però al final ja no hi anàvem perquè l'Iron Dome [la Cúpula de Ferro, sistema antimíssils israelià] els para pràcticament tots, els míssils. Bé, sempre poden caure trosos i fer mal, és clar..."

L'alarma s'escampa. Jerusalem es buida de turistes. "Haig de reconèixer que he tingut el plaer, el luxe, el privilegi d'estar caminant per aquells carrers deserts amb tanta història on va néixer tot. Les religions monoteistes han nascut allà. Només de pensar-ho m'emociono, perquè hi ha una energia, hi ha una cosa... que la pots arribar a percebre."

La tensió i la pressió informativa s'acceleren. La situació és estressant. "Vaig començar a fumar de nou, després de 18 anys. Em feia falta, per no embogir, perquè era molt conscient de la catàstrofe que s'estava produint, de les injustícies..."

Entre directe i directe, i anades i vingudes, l'Helena intenta adoptar una gata, però no li resulta fàcil. "En el primer intent, al principi tot molt bé, però quan van voler saber coses sobre mi i els vaig enviar l'enllaç de TV3, em van escriure: 'Acabo de llegir els titulars d'aquesta televisió catalana, i és molt anti Israel. Vaja! Tot sobre protestes, eslògans contra Israel, i no miren pel dret de defensa d'Israel.' Total: no em van voler donar el gat. En el segon intent, no van ser tan explícits, però no paraven de donar-me allargues. Finalment, al Facebook vaig veure un anunci que buscaven algú que adoptés una gateta el més ràpid possible, i el 9 de novembre ja tenia la Petra. L'havien trobat al barri ultraortodox de Jerusalem, al Mea Shearim... Haig de dir que jo l'he salvat a ella i que ella m'ha salvat a mi, perquè jo no hauria estat tan bé en aquell país si no hagués estat perquè tenia algú a casa que m'esperava..."

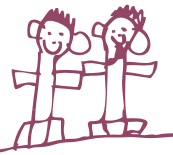
▲ Nir Oz, un quibutz situat a 1,5 km de Gaza, atacat per les milícies gazianes el "dissabte negre".

"Amb els altres periodistes, amb els d'aquí [catalans i espanyols], acabes fent pinya. Amb els israelians no, perquè quan surt 'el tema', malament... L'Holocaust, que realment va ser molt dur, el tenen molt interioritzat... Una noia em va arribar a dir que havia d'anar a estudiar a Londres i que s'estava plantejant no anar-hi perquè considerava que s'està produint un segon holocaust, que el món se'ls està tornant a posar en contra... Als jueus els és molt difícil mirar-se amb distància aquesta guerra. I és que, a més, l'exèrcit és la mateixa població. Allà, tots, nois i noies, fan el servei militar i ara, com que estan en conflicte, van a la guerra. Per tant, ara tothom té un net, un fill, un germà, un cosí, un amic... a Gaza o fent el servei militar. Llavors és molt difícil per a ells mirar-s'ho amb distància i veure la barbaritat que estan cometent a Gaza, que en realitat és una ocupació i un genocidi; això, des del meu punt de vista, ho tinc claríssim."

▲ Jueus ultraortodoxos antisionistes i propalestins que s'oposen a la guerra contra Gaza. Per ells, haver creat l'Estat d'Israel és una violació de la voluntat divina.

Però entre la població israeliana no tothom està disposat a anar a la guerra. "Els ultraortodoxos es dediquen a estudiar la Torà tota la vida i això, entre altres coses, els eximeix d'anar a fer el servei militar. Però ara, com que es necessiten més soldats per la guerra, volen retirar-los aquest 'privilegi' i que se'ls obligui a anar-hi. I ells s'hi oposen. Entre altres raons, perquè, com que el servei militar el fan homes i dones junts, ells no poden conviure amb dones... Quan vam anar a cobrir una manifestació de protesta que van fer pel tema del servei militar, hi havia uns nens petits que ens cridaven 'Fora, fora!'. Al principi eren pocs, però al final van acabar sent potser dos-cents, i van començar a perseguir-nos, fins que ens van acabar expulsant de la manifestació, a la Roser, a mi i al productor que anava amb mi. Ens anaven insultant i dient que érem 'impures', ens tiraven botelles –per sort, buides i de

plàstic-, a mi em van donar un cop al cap amb una pancarta... Vam mobilitzar tota la manifestació contra nosaltres, i tot perquè érem dones!”

Israel bull i els viatges per donar informació de primera mà són constants. “Ara anàvem al nord, a veure com estava Hezbol·là; després anàvem al sud, més a prop de la Franja, a veure com estaven allà... On vam anar molt va ser a Cisjordània. Allà les coses estan fatal! Els colons [jueus] són els més extremistes de tots. Fan assentaments il·legals i fan la vida impossible als pobres palestins que porten tota la vida allà. A més, sempre van armats. Al març Israel va autoritzar la construcció de 3.000 habitatges en diversos assentaments, perquè puguin anar creixent i menjant-se terreny. I ara Cisjordània està plena de ‘forats’ amb jueus, i fer-los fora d’allí..., no sé. Jo no hi veig solució... Allà hi vam veure històries molt tristes. Ara seria molt llarg i molt trist d’explicar...”

A l’abril, el context bèl·lic sembla prendre un altre caire. “El 13 d’abril era a Tel Aviv amb una companya de La Sexta i, de cop, ella em diu: ‘Ei, acabo de veure una alerta que l’Iran ha llançat un atac contra Israel, que míssils i drons estan venint cap aquí i que tardaran unes hores a arribar!’ I ràpidament vam buscar un taxi per anar a Jerusalem... Era tot molt estrany: deien que estaven atacant però no sabies què volien atacar, com aniria l’atac ni quan arribarien els míssils... Ja a Jerusalem, jo estava tan cansada, que vaig pensar: ‘Mira, me’n vaig a dormir i quan sonin les sirenes ja veurem què fem.’ Les alarmes van sonar i vaig agafar la gata per anar a algun lloc a protegir-me. I quan anava cap a les escales em vaig encantar mirant per la finestra del menjador: vaig veure com quatre o cinc drons anaven explotant, com focs artificials..., ara

un, ara un altre..., i hauria d’haver marxat, perquè un podia haver passat per allà, però no vaig poder, vaig quedar clavada mirant la ‘bellesa’ de l’atac, no sé com dir-ho... I em vaig dir: ‘Ara potser sí que vindrà una situació de guerra real.’ Perquè, és clar, la capacitat de Hamàs és una cosa i la de l’Iran n’és una altra: és un país més poderós, té armes nuclears, té armes molt més potents que les de Hamàs... I aquell dia sí que vaig passar por. Ni quan vam estar a Sderot, que vam haver de córrer perquè hi havia coets [el 9 d’octubre del 2023], no vaig passar por, perquè estava pendent de la càmera, gravant, però allà sí que em va fer molta por la resposta d’Israel, que allò no anés en escalada.”

A mitjans d’abril, l’Helena rep un correu de TV3 en què li comuniquen que ja té plaça fixa i que compti incorporar-se a la feina el 27 de maig, a un dels equips del *30 minuts*. “La feina la vaig acabar el 20 d’abril i el 10 de maig vaig tornar a posar els peus aquí. Al final m’hi vaig estar vuit mesos, però jo m’hi hauria quedat més, eh? Jo hi estava a gust, allà. M’agradava.”

L’Helena, finalment, posa fi a la seva estada laboral a Israel. “És un país molt complex. A més, jo ja sabia que anava a un país en conflicte però no en guerra, que és diferent, i amb això m’ha tocat conèixer de primera mà històries realment terribles, d’assetjament, inclús d’assassinats..., he hagut d’aguantar-me les llàgrimes rodant amb palestins... De fet, jo crec que tot això ho explico ara però encara ho haig de pair. Hi he posat molta distància amb tot això, però és molt fotut... Però considero que he anat al país més interessant i hi he estat vivint la història en el moment que s’estava produint. I, això, a nivell personal per mi ha sigut un creixement molt gran, i a nivell professional també, perquè amb la Roser he après molt.”

▲ Nur Shams, localitat palestina a la Cisjordània ocupada. Bulldozers blindats israelians han enderrocat edificis.

La lluita de la Berta Franch contra les deixalles

La Berta Franch, veïna de Bonmatí de 64 anys, ha dedicat l'últim any a recollir les deixalles del seu entorn. A través d'aquesta tasca, ha trobat una nova manera de cuidar la seva salut física i mental.

Viure a Bonmatí i el seu hàbit de caminar

La Berta Franch va néixer a Amer i resideix a Bonmatí des dels 13 anys. Quan els seus pares van traslladar-se a la Colònia per treballar a les fàbriques, van llogar un pis, que posteriorment van comprar i és on la Berta encara hi viu avui en dia.

“Vaig començar a caminar fa quatre anys, seguint la recomanació del metge per motius de salut. A poc a poc, vaig anar augmentant la distància, i ara faig rutes diàries que comencen a les vuit del matí a l'estiu i a les deu a l'hivern. La caminada més llarga que he fet ha estat de Sant Julià a Girona i tornar, en unes sis hores.”

La inspiració per començar a recollir deixalles

Fa un any, la Berta va sentir la necessitat de fer més que caminar. Inspirada per la Carmen Rabionet, una altra veïna de Bonmatí que parlant un dia li va comentar que recollia les deixalles que trobava al seu pas, va començar a recórrer el tram del carrilet de Vilanna a Anglès per recollir les deixalles que trobava pel camí. Sense una raó concreta, es va llançar a aquesta tasca amb un impuls que la va portar a dedicar-s'hi amb gran energia.

“Portava bosses de supermercat, però el que era més gros ho portava a la mà o ho anava apilonant i ho passava a recollir l'endemà. Em lligava les bosses a la motxilla o les portava a la mà. Hi havia tantes deixalles que no podia ni caminar en pau. Al final, vaig acabar recollint fins i tot el que era de la mida d'un botó.”

Experiències sorprenents i objectes insòlits

Durant les seves caminades, la Berta s'ha trobat tot tipus d'objectes. Des d'una botella de whisky molt antiga fins a pneumàtics, mantes, esponges i fins i tot la part davantera d'una moto. Cada trobada era una nova sorpresa, però el que més destacava era

la quantitat aclaparadora de deixalles que hi havia al seu camí.

“Considero que el tram del carrilet que freqüentava està molt més net gràcies a mi. Crec que passarà molt de temps fins que torni a estar tan brut com quan vaig començar. Potser la gent pensava que estava boja.”

La decisió de posar fi a la seva tasca

La feina de la Berta no ha passat desapercibuda. Encara que de vegades se sentia sola en aquesta lluita, ha aconseguit netejar una part important de la ruta del carrilet. Quan li preguntem si ho tornaria a fer, la seva resposta és clara:

“Si em donessin 10 euros per cada merda que he recollit, avui dia seria milionària. La gent és molt marrana, i ara li toca a algú altre fer aquesta tasca, que en realitat no caldria si tots fóssim una mica més cívics.”

La Berta va decidir parar quan al poble d'Anglès també es va començar la recollida porta a porta i es van eliminar els contenidors on ella dipositava les deixalles.

“La lluita contra les deixalles no acabarà mai, a menys que hi fem alguna cosa per arreglar-ho. Per poc que sigui, ajuda.”

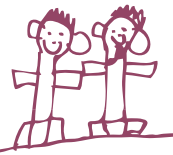
Reflexions finals

La Berta Franch ha après molt sobre ella mateixa a través d'aquesta rutina. Ha descobert la seva pròpia força i determinació per fer un canvi positiu en el seu entorn.

“Animo a tothom a caminar molt i, sobretot, a no tirar res al carrilet. Cuidar el nostre entorn és una responsabilitat compartida, però no animo a ningú a recollir brossa, perquè és una cosa molt personal.”

Amb aquest acte de cura i dedicació, Berta Franch ha deixat una empremta significativa i ens recorda la importància de lluitar per un món més net.

Abril Aibar Marcó i Anna Marcó Vilaró

“Pols oposats”

Vaig ser sentenciat a només poder gaudir, per uns escassos segons, la bellesa del rostre de la meva estimada. Amb ànsies, anhelo contemplar-la vestida de núvia, sabent que, inevitablement, me n’he d’acomiar. Envejo aquells qui poden admirar-la de prop, mentre jo em conformo amb somiar-la. La llum tènue que es desplega com una carícia suau m’arriba, deixant-me dubtar de la meva pròpia existència sense ella, ja que ha faltat de la seva foscor, no soc res.

Quan la llum desapareix i tot s’envolta en la penombra, ella emergeix gloriosa, anunciant el seu despertar, i per uns instants, puc admirar-la en tota la seva plenitud.

Cada dos o tres anys, l’univers em permet reunir-me amb el meu amor, cara a cara. Quan estem suficientment a prop, ens observem en silenci i comencem a ballar. La nostra unió és tan peculiar que no ens deixen intimitat, ja que tots ens estan mirant. Admirant el moment en què ella em roba la claror i jo m’impregno de negror.

La nostra història està destinada a ser la de dos amants destinats a estimar-se a distància.

Sense carícies, però amb uns moments d’amor únics. Com la claror i la foscor, com el dia i la nit. Per sempre serem dos astres que, malgrat la condemna, es busquen en la immensitat de l’espai.

Sylvestre Sylver

▲ L’Abril Aibar Marcó va guanyar amb aquest microrelat, i amb el pseudònim de “Sylvestre Sylver”, la 10a edició del Concurs Literari Jove Ter-Brugent, Premi Sant Jordi 2024, en la categoria Jov1 (12-16 anys). El concurs estava obert a joves del Ter-Brugent: Amer, Anglès, la Cellera, les Planes, Sant Feliu de Pallerols i Sant Julià del Llor i Bonmatí. El premi va consistir en una targeta regal valorada en 100 euros d’Abacus. L’acte de lliurament del premi es va fer a la Sala Fontbernat d’Anglès el 25 d’abril passat. *Enhorabona!*

Publicacions d’interès

Títol: *Una vil·la romana a la Selva: Casa dels Moros o Cavorca I a Sant Julià de Llor-Bonmatí*

Autoria: Anna Augé, Josep M. Nolla, Josep Casas i Genover

Edita: Universitat de Girona, Laboratori d’Arqueologia i Prehistòria. Institut de Recerca Històrica. Documenta Universitaria

Any de publicació: 2020

Col·leccions: Estudis Arqueològics, 13

Resum:

Estudi a partir dels resultats de les excavacions en extensió realitzades al jaciment arqueològic de la vil·la romana de Sant Julià del Llor l’any 2012. L’autora, Anna Augé Santeugini, ja n’havia fet una ponència, titulada *La vil·la romana de les Cavorques, Pla Parcial SAU 4 (Sant Julià del Llor i Bonmatí, la Selva)*, en les XII Jornades d’Arqueologia de les Comarques de Girona, celebrades a l’Hospital de Sant Julià de Besalú, els dies 13 i 14 de juny del 2014. Vegeu L’Amic, n. 43 (setembre 2015).

Fa 100 anys, el 1924...

• Espanya està regida per la dictadura de Miguel Primo de Rivera, caracteritzada per la supressió de la Constitució del 1876 i l'eliminació de qualsevol llengua que no fos la castellana. Al gener Primo de Rivera nomena nou president de la Mancomunitat de Catalunya Alfons Sala i Argemí (col·laborador de la dictadura i aglutinador dels moviments anticatalanistes) després d'haver quedat vacant el càrrec a causa de la dimissió de Josep Puig i Cadafalch en senyal de protesta per la política anticatalana de la dictadura.

Este número ha
pasado por la
censura militar

▲ Nota que sortia a cada exemplar de la premsa, en aquest cas al Diario de Gerona de Avisos y Noticias.

• El 16 de març es juga al camp de les fàbriques de la Colònia un partit amistós entre el FC Bonmatí i el FC Fresquets, amb el resultat de 4-1 a favor dels locals. A falta de trobar-ne cap altra, és la primera referència a l'equip de Bonmatí que surt publicada a la premsa de l'època.

• El 7 de febrer, Josep M. Bonmatí és nomenat comptador de la Cambra Minera provincial i, a l'abril, sol·licita la propietat de 38 pertinences d'una mina de ferro amb el nom de "Maria Teresa".

• Al juliol, neix el quart fill del matrimoni Josep M. Bonmatí Pujol i M. Teresa Berenguer Janer, a qui posaran el nom de l'avi patern, Manel.

• També al juliol, és nomenat Josep M. Bonmatí comissari regi d'Agricultura. El nomenament causa "estupor" en el ram, ja que la junta del Consell de Foment havia proposat per unanimitat Eusebi de Puig i de Rich, president de la Cambra Agrícola de l'Empordà. Josep M. Bonmatí renuncia al càrrec la mateixa setmana.

• A l'octubre, i en relació amb el clima de repressió contra el catalanisme que hi havia en aquells moments, cinc veïns denuncien el cap de l'estació, Francesc Lamarca, per "separatista". El governador civil resol multar-lo i enviar-lo a Terol. Però finalment, al novembre i gràcies a la intercessió de Josep Maria Bonmatí, el governador anul·la la decisió i li permet tornar a la colònia per tenir cura dels seus pares, ja grans.

• Entre els dies 26 i 27 de febrer cau una nevada considerable. La precipitació arriba als seus màxims a la costa de Barcelona, a la Plana de Vic i a la Vall d'Aran, i causa estralls a les línies elèctriques i telefòniques i a l'agricultura.

• • •

▲ Vista de les fàbriques i la casa Bonmatí, en la nevada del 1924.
Font: Arxiu Benet Valentí / Ajuntament de Sant Julià del Llor i Bonmatí

Gegantons i Capgrossos

Colla Gegantera de Sant Julià del Llor i Bonmatí

1. Sant Jordi. Gegantó inspirat en l'estàtua de la plaça Massana de Bonmatí.
2. El Drac. Gegantó protagonista de la llegenda de Sant Jordi.
3. L'aprenent de cavaller. Capgròs que aspira a ser tan important com Sant Jordi.
4. L'amo de la fàbrica. Capgròs que vol que li surtin els comptes.
5. La fada del bosc. Capgrossa que guarda els boscos des de la capella fins al Ter.
6. El Dimoni. Capgròs que fa la guitza a qui pot.
7. La Roser Cuinera. Capgrossa que sempre ha preparat plats exquisits a l'escola.
8. La parella de gegantons